

ISSN 1318-5772 XXIII (2016) št. 2

BŮŽJA BESEDA DANES

revija Slovenskega bibličnega gibanja

RAZLAGA ODLOMKOV
STARE ZAVEZE

Greh prvega človeka (1 Mz 3)

RAZLAGA ODLOMKOV
NOVE ZAVEZE

*Obhajanje Gospodove
večerje v korintski Cerkvi*

METODE DELA
S SVETIM PISMOM

Kako moliti s psalmom?

IZ PREVODA

*David Spriggs
in Mike Simmonds:
V drami odrešenja*

*Pogovor z jezuitom patrom
Janezom Poljanškom*

»*Usmiljenja hočem in ne žrtve.*«

(Mt 9,13)

VSEBINA

UVODNIK Samo Skralovnik	3
RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE Greh prvega človeka (1 Mz 3) Samo Skralovnik	4
RAZLAGA ODLOMKOV NOVE ZAVEZE Obhajanje Gospodove večerje v korintski Cerkvi Maksimilijan Matjaž	8
METODE DELA S SVETIM PISMOM Kako moliti s psalmom? Špela Fortuna	12
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec	14
IZ PREVODA David Spriggs in Mike Simmonds: V drami odrešenja Samo Skralovnik	16
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE Pogovor s patrom Janezom Poljanškom s. Ivanka Tadina	20
ZANIMA ME Kaj nas hoče Jezus naučiti s priliko o delavcih v vinogradu (Mt 20,1-16)? Marijan Peklaj	23
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI Biblična skupina Murska Sobota	24
POROČILA NEDELJA SVETEGA PISMA 2016 Jana Podjavoršek	26
VSESLOVENSKO SREČANJE BIBLIČNEGA GIBANJA Darja Kenik Gregorič	29
PRIPOROČAMO V BRANJE Samo Skralovnik	30

BOŽJA BESEDA DANES je revija,
ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:
Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik,
s. dr. Ivanka Tadina

Odgovorna urednica (v. d.): Jana Podjavoršek

Urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod
fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen
spletni vir. Avtor naslovnice: Samo Skralovnik.

Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Krekovi banki: št.: SI56 2420 0900 4563 958

UVODNIK

»Usmiljenja hočem in ne žrtve.« (Mt 9,13)

Dragi prijatelji Božje besede! Pred vami je druga številka revije *Božja beseda danes* v prenovljeni in razširjeni podobi. Ob jubilejnem letu usmiljenja se revija pridružuje Cerkvi v razmišljanju o (Božjem) usmiljenju in pričevanju žive izkušnje Očetove bližine.

Najprej boste lahko brali razlago starozaveznega odlomka o grehu prvega človeka (1 Mz 3), razlago pripovedi o človekovi skušnjavi in padcu. V razlagi odlomka iz Nove zaveze Bog na težo greha Adama in Eve odgovarja s polnostjo odpuščanja – s kelihom svoje krvi in svojega telesa. Obhajanje Gospodove večerje, ki neprestano obnavlja milost človekovega rajskega stanja, je danes kot nekoč v korintski skupnosti središče in življenjski vir občestva Cerkve. V Prvem pismu Korinčanom s Pavlom tako prepoznavamo vrednost in pomen telesa, ki ga obhajamo v obedu Gospodove večerje.

Sveto pismo niso le besede, ki nas spodbujajo k premišljevanju in poglobljanju v Božje globine, temveč tudi knjiga, ki nam posoja svoje besede za molitev. *Metode dela s Svetim pismom* tokrat predstavljajo način, kako prek meditativnega poglobljanja uporabljati biblični molitvenik, Knjigo psalmov. Tudi sveti oče v rubriki *Papež Frančišek posluša Božjo besedo* zajema iz istega studenca. Kot je prepričan papež, se prav v molitvi psalma 51

pokaže edina resnična človekova potreba – usmiljenje; da nam je odpuščeno in smo osvobojeni hudega ter posledic smrti. A še prej ob odlomku Mr 6,14-29 (in drugih) pokaže, da se mora človek manjšati, da bi bil v njegovem življenju prostor za Božje usmiljenje, človek se mora pustiti očistiti Gospodovi ljubezni, da lahko postane nova stvaritev.

V rubriki *Iz prevoda* imamo priložnost razumeti Sveto pismo kot celoto in najti smisel v mozaiku njenih številnih in raznolikih delov. V *drami odrešenja* celotno Sveto pismo predstavi v petih (dramskih) dejanjih; če Sveto pismo razumemo kot Božjo dramo, se vsaka osebna zgodba vklaplja v svetopisemsko zgodbo in omogoča, da v njej odigramo svojo vlogo. Pri tem moramo vztrajati ob potokih Žive voda ne glede na (trenutno) doživljanje duhovne suše in gluhot, podčrta p. Janez Poljanšek, intervjuvanec *Pogovora s prijatelji Božje besede*. Ob druženju z Besedo se prečiščuje podoba Boga, je pot, po kateri vstopa Bog v človeško srce.

V zadnjem delu revije v rubriki *Zanima me* najdemo odgovor na vprašanje, kaj nas hoče Jezus naučiti s priliko o delavcih v vinogradu (Mt 20,1-16), kjer so na koncu dneva vsi delavci prejeli enako plačilo (Mt 20,1-16). Preberemo lahko še predstavitev članov biblične skupine Murska Sobotica ter poročili s srečanj po škofijah na nedeljo Svetega pisma 2016 in vseslovenskega srečanja Bibličnega gibanja v Vipavski dolini.

Revijo *Božja beseda danes* ustvarjamo skupaj, zato vas, dragi bralci, ob tej priložnosti vabim k soustvarjanju, zastavljanju vprašanj, ki se porajajo ob prebiranju Svetega pisma, podajanju knjižnih in vsebinskih predlogov ... ter seveda širjenje Božje besede (danes).

Božje usmiljenje je sklanjanje veličine k majhnosti, večnega k umrljivemu, odrešenega k neodrešenemu. Je otipljivost neotipljivega. Ne prenese abstrakcij in metafizike, usmiljenje je konkretno, živa izkušnja Očetove bližine, ali pa je ni! Dragi bralci, želim, da bi prebiranje *Božje besede danes* v vas razplamtelo plamen Ljubezni in pomagalo udeležniti in darovati najpomembnejše – usmiljenje.

RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE

GREH PRVEGA ČLOVEKA (1 Mz 3)

Tretje poglavje Prve Mojzesove knjige skupaj z zgodovino padlega človeka je neke vrste religiozni ep o človekovi skušnjavi in padcu ter Božjem usmiljenju. V pogovoru med kačo in ženo ob uživanju sadu je jedrnato podana psihologija vsakega greha.

Razlaga odlomka po vrsticah

V. 1

Kača pa je bila bolj prekanjena kakor vse živali na polju, ki jih je naredil GOSPOD Bog. Rekla je ženi: »Ali je Bog res rekel, da ne smeta jesti z nobenega drevesa v vrtu?«

Zakaj v zgodbi nastopa kača? Po eni od razlag izvirajo opis prvega greha iz borbe proti kanaanskemu Baalovemu kultu plodnosti. V sakralni prostituciji, ki jo je vseboval, je imela kača pomembno vlogo. Kult je bil za Izraelce velika skušnjava, zato pisec hoče pokazati njegovo zgrešenost – obljublja sicer pobožanstvenje, dejansko pa rodi duhovno smrt in suženjstvo grehu. V luči tega greha opisuje biblični pisec greh prvega človeka. Tako kot je sakralna prostitucija s pomočjo simbola kače smrtonosna za Izrael, ker ubije njegovo zavezo z Bogom, tako sta tudi prva človeka po zapeljevanju kače prezrla zavezo z Bogom. Mogoče je, da je kača glede na razvrstitev živali v Tretji Mojzesovi knjigi najbolj tipična nečista žival.

Kača prične z navidezno nedolžnim vprašanjem: »Ali je Bog res rekel, da ne smeta jesti z nobenega drevesa v vrtu?« V besedi »res« je mogoče zaznati presenečenje kače nad Božjo omejitvijo (nobenega drevesa). Dejansko to vprašanje izraža totalno popačenje Božje velikodušne obljube v 1 Mz 2,16 (»Z vseh dreves v vrtu smeš jesti ...«).

V. 2-3

In žena je rekla kači: »Od sadu drevja v vrtu jeva, ›le z drevesa sredi vrta,‹ je rekel Bog, ›ne jejta sadu, tudi dotikajta se ga ne, sicer bosta umrla!«

Žena je izjavo kače popravila, a ne povsem natančno. Medtem ko je Bog rekel: »Z vseh dreves v vrtu smeš jesti«, je Eva izpustila besedico »vseh«, in preprosto dejala: »Od sadu drevja v vrtu jeva ...«. Hkrati je prepovedi *jesti z drevesa spoznanja* dodala prepoved *dotikanja tega drevesa*. Te spremembe nakazujejo, da se je žena premaknila od Boga proti kačji drži. Stvarnikove velikodušnosti ni izrazila v dolžni resnici, označila ga je kot zati-ralskega, saj ni bilo smrtno le uživanje sadežev, pač pa tudi dotikanje drevesa.

Dodatno opazimo, da Bog zapove (1 Mz 2,16), kača pa to spremeni v »je rekel« (1 Mz 3,1), s čimer načrtno zmanjša intenzivnost in resnost Božjih besed. Nadalje je Bog za prekršitev napovedal gotovo smrt: »... boš gotovo umrl« (2,17). Ta gotovost se v hebrejščini izraža s podvojitvijo besede. Eva pa v odgovoru kači izpusti podvojitvev in reče samo: »... sicer bosta umrla!« (3,3). Tako Eva odpre vrata dvomu v gotovost Božje besede.

V. 4-5

Kača pa je rekla ženi: »Nikakor ne bosta umrla! V resnici Bog ve, da bi se vama tisti dan, ko bi jedla z njega, odprle oči in bi postala kakor Bog, poznala bi dobro in húdo.«

Kača ne okleva, izkoristi Evin dvom in podvoji napad; uporabi Božje besede (podvojitvev), a pred njih vstavi nikalnico: »Nikakor ne bosta umrla.« Gre za ostro zavrnitev Boga, in vendar so na veliko presenečenje besede kače na videz potrjene. Mož in žena ne umreta, vse dokler Adam ne doseže 930 let (5,5)! V njenih besedah je dvoumnost, zaradi katere je opravičeno opisana kot prekanjena, izreka polresnice. Kačja obljuba se je izpolnila, a ne na pričakovani način. Kako lahko razumemo: »Boš gotovo umrl?« 1 Mz 3 je pripoved, polna simbolike, ki prikazuje prisotnost Boga; drevesa, zlato, reke in dragulji so krasili najsvetejše v templju. Izraelci so resnično življenje izkušali, ko so prihajali v svetišče. Verovali so, da je tam prisoten Bog, življenje. Kdor ni smel v

V sakralni prostituciji, ki jo je vseboval, je imela kača pomembno vlogo. Kult je bil za Izraelce velika skušnjava, zato pisec hoče pokazati njegovo zgrešenost – obljublja sicer pobožanstvenje, dejansko pa rodi duhovno smrt in suženjstvo grehu.

svetišče – veliki grešniki, in kdor je bil izključen iz skupnosti, gobavci, – je vstopil v kraljestvo smrti. Ti so se morali obnašati kot žalujoči, z raztrganimi oblačili in razkuštranimi lasmi (3 Mz 13,45). Če je pomenilo biti izključen iz Izraela isto kot umreti, je bila izobčitev iz raja še veliko bolj drastičen način »smrti«. V tem smislu sta Adam in Eva umrli na dan, ko sta jedla z drevesa: nista bila več sposobna vsakodnevno družiti se z Bogom, uživati sadu z drevesa življenja.

V. 6

Žena je videla, da je drevo dobro za jed, mikavno za oči in vredno poželenja, ker daje spoznanje. Vzela je torej od njegovega sadu in jedla, dala pa je tudi možu, ki je bil z njo, in je jedel.

Stvarnikova dejanja so zdaj pripisana ženi. »Videla je, da je drevo dobro« jasno ponavlja refren iz stvarjenja (1 Mz 1): »Bog je videl, da je dobro.« V 1 Mz 2 Bog vzame človeka in rebro (15.21.22.23); tukaj pa je žena, ki vzame sadež. Človeški par je prikazan, kako si prisvaja tisto, kar je Božje delo, in kako se upira Božji besedi.

V. 7

Tedaj so se obema odprle oči in spoznala sta, da sta naga. Sešila sta si predpasnika iz smokvinih listov.

Kačja napoved je izpolnjena, toda rezultat je razočaranje: spoznala sta, da sta gola, in sta si sešila predpasnik iz smokvinih listov. Na drugih mestih v Svetem pismu izraz »predpasnik« označuje pas (1 Kr 2,5, 2 Kr 3,21, Iz 3,24), s čimer je poudarjena pičlost njunih oblačil. Čeprav nekoliko neučinkovito, ta dejanja predstavljajo nujo in obup; nedolžna vedrina iz 2,25 je raztreščena. Iz raznih drugih mest v Svetem pismu vemo, kakšno sramoto in nemoč je v Stari zavezi pomenilo »biti nag« (1 Mz 9,21sl.; 2 Mz 20,26; Iz 3,17; 20,4; Žal 1,8 itd.). Pomenilo je biti oropan svoje časti in dostojanstva, propasti v človeškem in družbenem pogledu, biti daleč od Boga v verskem pogledu. V 1 Mz 2-3 gre za goloto, ki v prvi vrsti ne izraža erotike.

V. 8-9

Zaslišala sta glas GOSPODA Boga, ki je ob dnevnem vetriču hodil po vrtu. Človek in njegova žena sta se skrila pred GOSPODOM Bogom sredi drevja v vrtu. GOSPOD Bog je poklical človeka in mu rekel: »Kje si?«

Izraz »hoditi« je uporabljen za Božjo prisotnost v izraelskem svetem šotoru, kar znova poudarja odnos med edenskim vrtom in kasnejšim svetiščem. Hoja Boga po vrtu ni bila nenavadna, toda reakcija moža in njegove žene je bila: skrila sta se med drevesa. Ista fraza (človek in njegova žena) se je nazadnje pojavila v 2,25: »Bila sta oba naga, človek in njegova žena, a ju ni bilo sram.« Bolj temeljite spremembe si ne bi mogli predstavljati. Zaupanje nedolžnosti je zamenjano s strahom krivde. Drevesa, ki jih je Bog ustvaril za človeka, da jih gleda (2,9), so zdaj skrivališče pred Bogom.

V. 10

Rekel je: »Slišal sem tvoj glas v vrtu, pa sem se zbal, ker sem nag, in se skril.«

Človek si ni drznil lagati pred svojim Stvarnikom, vendar še ni bil pripravljen priznati svojega greha. Zato si je prizadeval speljati pogovor na drugo temo, na zadnjo stvar, ki se je zgodila, potem ko je grešil: skril se je; razlog: ker je nag. Ni se zavedal, da je njegov izgovor pravzaprav dokaz njegovega greha.

Kačja napoved je izpolnjena, toda rezultat je razočaranje: spoznala sta, da sta gola, in sta si sešila predpasnik iz smokvinih listov. Na drugih mestih v Svetem pismu izraz »predpasnik« označuje pas (1 Kr 2,5, 2 Kr 3,21, Iz 3,24), s čimer je poudarjena pičlost njunih oblačil.

V. 11-12

Pa je rekel: »Kdo ti je povedal, da si nag? Si mar jedel z drevesa, s katerega sem ti prepovedal jesti?« Človek je rekel: »Žena, ki si mi jo dal, mi je dala z drevesa in sem jedel.«

Človek skuša opravičiti svojo krivdo tako, da obtoži ženo in namiguje, da je kriv sam Bog, ker mu je dal to žensko. Tukaj so sijajno naslikane posledice greha, ki so v odtujitvi od najdražje spremeljevalke in skrbnega Boga. Človek opravičuje svoje ravnanje s tem, da kaže na druge in Boga.

V. 13

GOSPOD Bog je rekel ženi: »Kaj si to storila?« Žena je odgovorila: »Kača me je zapeljala in sem jedla.«

Vprašanje je zastavljeno v pretresenem tonu in izraža šokiranost (prim. Jakob Labanu v 29,25). Tudi žena krivdo prenaša na drugega, tokrat na kačo. Mir, ki je bil značilen za človekov prvotni odnos, je uničen. Greh je prinesel odtujenost med Bogom in človekom, med moškim in žensko in med živalmi in ljudmi.

V. 14-15

GOSPOD Bog je rekel kači: »Ker si to storila, bodi prekleta med vso živino in vsemi poljskimi živalmi. Po trebuhu se boš plazila in prah jedla vse dni življenja. Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo ter med tvojim zarodom in njenim zarodom. On bo prežal na tvojo glavo, ti pa boš prežala na njegovo peto.«

Bog razglasi prekletstvo nad kačo. Kači ni dana nobena možnost, da se zagovarja. »Pa trebuhu se boš plazila« ima vzporednico v 3 Mz 11,42, ki vse takšne živali označuje kot nečiste, kot »gnusoba«. Dvomljivo je, da bi pisec mislil, da so kače

nekoč imele noge in da so lahko hodile (ta ideja je izražena v nekaterih judovskih spisih). Dodatno besede »... in prah jedla vse dni življenja« ne pomenijo, da se kače hranijo s prahom, ampak je v prenesenem pomenu to izraz za ponižanje, zlasti poraženih sovražnikov, ki so morali med sprevedom zmagovalca ležati na tleh (prim. Ps 72,9; Iz 49,23; Mih 7,17). Pisec je gledal kačo s človeškimi očmi in je to, kar je za kačo naravno (plazenje po tleh), imel za veliko ponižanje in sramoto. To je poraz za tistega (tega), ki ga (kar) kača predstavlja.

Prevod prekletstva (On bo prežal na tvojo glavo, ti pa boš prežala na njegovo peto) je problematičen, ker se glagol (zdrobiti, zlomiti, udarjati) pojavi samo tukaj (in v dveh težkih poetičnih odlomkih v Ps 139,11; Job 9,17). Obstaja tudi podoben koren, ki včasih pomeni zlomiti (npr. Am 2,7), včasih pa vzdihovati za nečim, želeči nekaj (npr. Jer 14,6). Zato se večkrat domneva, da ima izraz tukaj oba pomena oz. da gre za besedno igro: ženin zarod bo zdrobil kačjo glavo, kača pa bo prežala na peto ženinega zaroda. To napoveduje dolgo sovraštvo med človeštvom in kačo. Pripoved je polna simbolike, veliko elementov v njej je simboličnih, zato kača ne more biti samo kača, temveč je simbol greha, smrti in moči zla. V nekaterih judovskih spisih so pojmovali kačo kot simbol satana in čakali na njen poraz v času Mesije. Nova zaveza razume to besedilo v širšem mesijanskem pomenu (Lk 10,17-20; Rim 16,20, Gal 4,4; Rim 16,20; Heb 2,14; Raz 12). Morda izraza »sin človekov« za Jezusa in »žena« za Marijo (Jn 2,4; 19,26) odsevata te vrstice. Kasnejši krščanski komentarji so ta odlomek razumeli kot »protoevangelij«, prvo mesijansko prerokbo v Stari zavezi. Tako je 1 Mz 3,14-15 prvo veselo oznanilo o največjem usmiljenju – odrešenju.

V. 16-19

Ženi pa je rekel: »Zares, mnogo boš trpela v svoji nosečnosti in v bolečinah boš rojevala otroke.«

Ženi je Bog napovedal trpljenje v nosečnosti, rojevanju in gospodovalnem odnosu moža, možu pa neuspeh v obvladovanju zemlje in vrnitev v prah. To so najbolj tipične realnosti življenja žene in moža, najbolj »božanske« lastnosti moža in žene. Ko žena rodi, daje življenje in je v tem kakor Bog. Nosečnost in rojstvo postavlja ženo v privilegirani odnos z življenjem. Jo napravlja za

Pisec je gledal kačo s človeškimi očmi in je to, kar je za kačo naravno (plazenje po tleh), imel za veliko ponižanje in sramoto. To je poraz za tistega (tega), ki ga (kar) kača predstavlja.

nositeljico skrivnosti, po kateri je zelo podobna Bogu. Moški pa je podoben Bogu s svojim ustvarjalnim delom, s katerim napravlja nekaj novega. Ženska po rojevanju in moški po ustvarjalnem delu doživljata izkustvo božanskega v svojih sposobnostih.

Če je greh po 1 Mz 3 v tem, da človek hoče biti enak Bogu, rojevanje in delo lahko postaneta najnevarnejši skušnjavi za žensko oziroma za moškega. Na podlagi teh zmožnosti si lahko rečeta: »Ustvarila sem otroka. Sem Bog ... Ustvaril sem to in to. Sem Bog.« Bolečina pri rojevanju in pri delu pa spominja tako žensko kot moškega, da nista Bog, temveč le človek. Bolečina je element izkustva smrti, znamenje, da je harmonija z življenjem porušena, posledica greha. In v tem je, paradoksalno, v pomoč človeku, da ne greši več. Tako bolečina, trpljenje in smrt, ki so posledica greha in kazen za greh, prinašajo rešitev od greha in se po Božjem usmiljenju spreminjajo v dar življenja in rešitve. Ko se zdi, da Bog kaznuje, se izkaže, da dejansko odrešuje.

V. 20-21

Človek je imenoval svojo ženo Eva, ker je postala mati vseh živih. GOSPOD Bog je naredil človeku in njegovi ženi suknji iz kože in ju oblekel.

Ime »Eva« je podobno aramejski besedi »kača«, zato so nekateri zgodnji judovski komentatorji trdili, da je to tisto, kar je mislil mož. Ker ga je žena zapeljala, jo je imenoval »kača«. Toda razlaga imena, »ker je postala mati vseh živih« izključuje takšen pomen. Bolj verjetno je Eva druga oblika besede za »življenje«.

Božja oskrba človeka z obleko je Božje dejanje usmiljenja. Oblačila so poleg varovalne vloge eden najbolj prepoznavnih simbolov človeka, s katerim se sporoča njegova vloga in položaj v družbi. Suknja je bila osnovni kos oblačila, kot dolga srajca do kolen ali gležnjev. Medtem ko si je človeški par uspel proizvesti le neustrezna predpasnika iz smokvinih listov (3,7), ju je Bog oskrbel s primerno obleko iz kože. Da ju je on sam oblekel, spominja na dejanje kraljevega oblačenja počaščenih osebnosti (prim. 1 Mz 41,42; 1 Sam 17, 8), na oblačenje duhovnikov v njihova sveta obredna oblačila, v katera jih je najprej oblekel Mojzes (prim. 2 Mz 28,41; 29,8; 40,14; 3 Mz 8,13). Besedišče edenskega vrta je ponovno vzporedno

z besediščem bogočastja v svetišču. Postava je zahtevala, da so izraelski duhovniki (v nasprotju s sumerskimi) imeli pokrite intimne dele telesa, ko so pristopali k oltarju (2 Mz 20,26; 28,42).

V. 22-24

... In GOSPOD Bog je odpravil človeka iz edenskega vrta obdelovat zemljo, iz katere je bil vzet. Izgnal je človeka in postavil vzhodno od edenskega vrta kerube in meč, iz katerega je švigal ogenj, da bi stražili pot do drevesa življenja.

Bog je človeka izgnal iz raja z izrazom, ki se v Petroknjižu uporablja za izgon prvotnih prebivalcev iz Kanaana (2 Mz 23,28-31); tudi za Izraelce iz Egipta (6,1). Dodatno je na stražo postavil kerube. Kerubi so krilati levi s človeškimi glavami, tradicionalni čuvaji svetih krajev na Bližnjem vzhodu. V Izraelu so slike kerubov krasile stene svetega šotora in templja (2 Mz 26,31; 1 Kr 6,29), dva zlata keruba sta krasila spravni pokrov na skrinji (2 Mz 25,18-22), dva pozlačena keruba pa sta varovala notranje svetišče templja (1 Kr 6,23-28). Ogenj je običajni simbol za prisotnost Boga (prim. 2 Mz 19,18; Ps 104,4). Uporabljeni izraz spominja na švigajočo strelo in nakazuje gotovo smrt (prim. 4 Mz 22,23.31.33). Izjemno koncentracijo simbolov lahko razložimo v luči kasnejšega oblikovanja svetišča. Te poteze skupaj nakazujejo, da je edenski vrt arhetipska podoba svetišča, kjer je bil Bog edinstveno navzoč.

Zaključek

V prvi pripovedi 1 Mz 3 je hebrejska pripovedna umetnost na svojem višku. Odličen čar zgodbe služi samo temu, da poglobi tragedijo, ki jo opisuje, medtem ko v navidezni preprostosti stila prikrija bogastvo teološkega razmišljanja. Božjega odnosa z ljudmi ne opisuje v visokem abstraktnem teološkem žargonu, temveč v preprostem besednjaku, vzetem iz vsakdanjega življenja. Ideje, ki jih v zgodbi postavlja tako jasno, pa s svojimi teološkimi poganjki vedno znova presenečajo največje mislece. V njej je podana paradigma greha v njegovem bistvu in posledicah. Krščanski komentariji so ta odlomek razumeli kot »protoevangelij«, prvo mesijansko prerokbo v Stari zavezi (1 Mz 3,14-15), prvo veselo oznanilo o odrešenju.

Avtorica izvirnega besedila razlage je dr. Snežna Terezija Večko.

Kasnejši krščanski komentariji so ta odlomek razumeli kot »protoevangelij«, prvo mesijansko prerokbo v Stari zavezi. Tako je 1 Mz 3,14-15 prvo veselo oznanilo o največjem usmiljenju – odrešenju.

RAZLAGA ODLOMKOV NOVE ZAVEZE

OBHAJANJE GOSPODOVE VEČERJE V KORINTSKI CERKVI

Bodite moji posnemovalci, kakor sem tudi jaz Kristusov. (1 Kor 11,1)

Prvo pismo Korinčanom je verjetno izmed vseh Pavlovih pisem najbolj misijonarsko naravnano. Pavel nagovarja majhno krščansko skupnost, ki živi kot *ново občestvo* (*koinōnia*), kot Kristusova Cerkev sredi živahnega grškega vlemesta, zaznamovanega tako z blaginjo in potrošništvom kakor s številnimi raznolikimi verskimi in filozofskimi tokovi. Odgovarja na številne dileme in vprašanja mlade skupnosti spreobrnjencev tako iz poganstva kot judovstva. Vsak izhaja iz svoje izkušnje in tradicije duhovnega življenja, apostol pa jih usmerja, da bi odslej vse presojali v luči evangelija, ki jim ga je oznanil, predvsem v luči križanega in vstalega Kristusa. Postopoma jim razkriva, kako živeti *ново življenje* po evangeliju v kulturi sveta, ki jih obkroža, to je »na vsakem kraju« (1,2). *Novo življenje* se ne živi v ideji, ampak v *posnemanju* Kristusa v konkretnih korakih in prenavljanju mišljenja. Poziv k posnemanju Kristusa je poziv za pristno življenje – življenje iz Navdiha. Živeti evangelij ne pomeni sprejeti nekaj novih zapovedi in predpisov, temveč poenotenje lastnega življenja ob Kristusovem zgledu – ob Izvoru in Cilju. Zato Pavel začne poglavje, v katerem spregovori o obhajanju Gospodove večerje v korintski Cerkvi, s pogumnim in odločnim pozivom, naj ga posnemajo (11,1).

Pismo Korinčanom kot hvalnica telesu

Zakaj kdor je in pije, ne da bi razločil telo, je in pije v svojo obsodbo. (1 Kor 11,29)

Prvo pismo Korinčanom je na prvi pogled zelo raznoliko, zato je v njem težko prepoznati klasično dvodelno strukturo Pavlovih pisem, kjer se enakomerno prepletajo oznanilo in spodbude.

Vseeno pa so različne teme večinoma uglašene na motiv *teles* (gr. *sōma*), ki se kakor rdeča nit prepleta skozi vsa poglavja. Tako je že na začetku občestvo vernikov predstavljeno kot *telo* križanega Kristusa, ki je zaradi razdorov in preprirov ogroženo. Ker je Križani umrl in vstal za vse, so verniki, ki so po krstu vanj vraščeni, eno samo telo in zato razdeljeni ne morajo živeti kot Cerkve (1,10-13). V nadaljevanju spregovori o skrunjenju *človeškega* telesa, ki se dogaja v različnih oblikah nečistosti, nemoralnosti in malikovanja (pogl. 5–8). *Človeška telesa* so več kot meso in niso predmeti, s katerimi bi lahko počeli karkoli, ne da bi to imelo posledice za celotnega človeka. Človeško telo je sveto (3,17), je »tempelj Svetega Duha« (6,19) in Božji *topos*, kjer človek časti Boga in stopa v občestvo z drugim. Ko Pavel oznanja, da občestvo vernikov sestavlja *Kristusovo telo*, ki se hrani z Gospodovo večerjo, in da je človek odrešen po Kristusu križanem (1,23-24) in vstalem (15,20-28), je bilo to za Jude veliko pohujšanje, za grško kulturo pa nezaslišana novost in norost hkrati. Njegovo oznanilo o svetosti telesa doseže svoj vrh s poročilom o »tisti noči«, ko se je Gospod s telesom izročil v *Telo*, ki ga lahko človek je in pije (11,23-27). Gospodova večerja tako postane središče in življenjski vir občestva, ki je tako trdno povezano med seboj, kakor so med seboj povezani in odvisni posamezni udje v človeškem telesu (pogl. 12–14). Verniki postajajo otipljivo Kristusovo telo (12,27), obdarjeni z različnimi darovi milosti ali *karizmami*, ki jih Gospod po Duhu daje posamezniku, da se gradi *živo občestvo vernikov* – Cerkve. Na koncu Pisma spregovori še o *koncu* (gr. *telos*), tj. o cilju, smislu in dopolnitvi človeškega telesa. Ker je Božji Sin živel v telesu in je v telesu umrl in vstal, bodo tudi človeška telesa po njem rešena umrljivosti in bodo dobila njegovo podobo – podobo Neumrljivega (15,35-57). Hrana te neumrljivosti je evharistično *Telo*, ki ga obhajajo pri Gospodovi večerji. Eden glavnih namenov Pisma Korinčanom je tako pomagati skupnosti, da bo *prepoznala* vrednost in pomen telesa – ne samo Kristusovega, ki ga obhajajo v

Novo življenje se ne živi v ideji, ampak v posnemanju Kristusa v konkretnih korakih in prenavljanju mišljenja. Poziv k posnemanju Kristusa je poziv za pristno življenje – življenje iz Navdiha.

obredu Gospodove večerje, ampak vsakega telesa, ker ga je posvetil Božji Duh in odrešila Kristusova daritev na križu. (Matjaž 2015, 5–6, 191–193)

Izročilo o Gospodovi večerji

Jaz sem namreč prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil. (1 Kor 11,23a)

Poročilo o Gospodovi velikonočni večerji s svojimi učenci v 1 Kor 11,23-26 sodi med najdragocenejše odlomke Pavlovih pisem. To je najstarejši zapis o ključnem dogodku iz Jezusovega življenja, ob katerem so se navdihovali tudi evangelisti (prim. Mt 26,26-29; Mr 14,22-25; Lk 22,15-20). Pavel Korinčanom zagotavlja, da je izročilo o Jezusovi poslovilni večerji, ki jim ga je predal v času svojega bivanja pri njih pred dobrimi tremi leti (leta 50/51), prejel od Gospoda samega. Sicer nikjer konkretnije ne pojasni, kdaj je to izročilo dejansko prejel – ali se je to zgodilo ob razodetju pri Damasku ali ob srečanju z Vstalim ali ob kakšnem drugem razodetju, ki ga je imel (prim. 2 Kor 4,6; 12,1sl.). Lahko se je z njim srečal tudi ob obiskih pri apostolskih skupnostih, ki so evangelij sprejele že pred njegovim oznanjevanjem in so obhajale obred »lomljenja kruha« (prim. Lk 24,35; Apd 2,42; 20,11). Vsekakor je bilo izročilo o evharistiji znano že pred Pavlovo misijonsko dejavnostjo in se je skupaj z drugimi pomembnimi dogodki iz Jezusovega življenja skrbno ohranjalo in ustno izročalo naprej. Iz odlomka je razvidno, da Pavel v tem trenutku Korinčanom ni imel namena posebej razlagati samega dogodka, ki so ga že poznali, ampak jih predvsem opozoriti na vredno obhajanje Gospodove večerje. To postane še očitneje, ko smo pozorni na sobesedilo, v katerega je postavljeno kratko poročilo o Jezusovi zadnji večerji. Odlomek 11,23-26 je namreč obdan z vzporednima odlomkoma, kjer Pavel graja slabe prakse pri shajanju korintske Cerkve in obhajanja Gospodove večerje (11,17-22) ter poziva k dostojnejšemu shajanju in obhajanju (11,27-34). Iz vpetosti teološko-dogmatičnega odlomka (v. 23-26) v konkretni zgodovinski kontekst, ki opisuje *topos* Gospodove večerje, je razvidno, da Pavel glavne pozornosti ne posveča sami teološki vsebini Gospodove večerje, ampak umeščenosti njenega obhajanja v konkretno življenje skupnosti in etičnim posledicam njenega obhajanja. (Collins 1999, 392–394)

Shodi korintske Cerkve

Ko pa to naročam, vas ne hvalim. Ne shajate se namreč, da bi se poboljšali, ampak postajate slabši. (1 Kor 11,17)

Pavel v prvem odlomku (v. 17-22) izrazi svojo zaskrbljenost nad tem, kaj vse se je dogajalo pri shajanju korintskih vernikov. Praznični shodi, povezani s slovesnimi pojedinami, zabavami, razpravami, predstavami in obredi, so bili značilnost družbenega in religioznega življenja v antičnem svetu. V grško-rimski kulturi so poznali tako kultne obede, kjer se je jedlo, pilo in žrtvovalo na čast raznim božanstvom, zaščitnikom ali ustanoviteljem, kot bolj filozofske shode, imenovane tudi simpoziji, kjer je bilo poleg jedi in zabave tudi veliko razpravljanja, retorike in igre. (Ferguson 1993, 179–190) Tudi pri Judih so bila slovesna shajanja in obredi povezani z obedi. Poleg tedenskih in vsakoletnih praznovanj *pashe*, kjer je bilo prepletanje obrednega obeda in navadne večerje zelo natančno določeno, so poznali tudi zasebna shajanja, imenovana *hāburot*, kjer so se z obedom zahvaljevali Bogu za darove in se mu izročali v službe. (Marshall 1993, 570) Tudi najstarejši opis življenja prvih kristjanov omenja skupni obed kot sestavni del njihove vsakodnevne pobožnosti: »Dan za dnem so se enodušno in vztrajno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veseljem in preprostim srcem.« (Apd 2,46) Tako so se tudi Korinčani redno zbirali k skupnim obedom, kjer so skupaj jedli in pili ter obhajali spominsko Gospodovo večerjo. Pri tem pa so se morale dogajati razne nepravilnosti, zaradi katerih so med njimi nastajali *razdori* (gr. *schismata*) (v. 18). Očitno je bilo več vzrokov zanje. Poleg negativnih, ki jih omenja na začetku Pisma (1,10) in so izvirali iz rivalstva med različnimi idejnimi skupinami, so tudi pozitivni, na katere namiguje v naslednji vrstici: »Potrebno je namreč, da so med vami tudi ločine, da se bo izkazalo, kateri med vami so preizkušeni.« (v. 19) Nekateri so se gotovo zavedali, da jih evangelij zavezuje k celostni prenovi njihovega življenja in so se borili proti poganskim navadam in religioznim mišljenjem okolja, ki je prodiralo v skupnost in jo uničevalo. Apostol ugotavlja, da so se eni pri tem izkazali za »preizkušene«, drugi pa so se v tem boju ponovno okužili s starim mišljenjem ali, kot

Vsekakor je bilo izročilo o evharistiji znano že pred Pavlovo misijonsko dejavnostjo in se je skupaj z drugimi pomembnimi dogodki iz Jezusovega življenja skrbno ohranjalo in ustno izročalo naprej.

piše: »precej pa jih je že zaspalo« (v. 30) in se ne bojujejo več. Shajanje jih tako ne dela novih ljudi, temveč jih vodi še v druge razvade, še dlje od resnice.

Gospodova večerja dopolni judovsko pashalno večerjo

Kadar se torej shajate na istem kraju, to še ne pomeni jesti Gospodove večerje. (1 Kor 11,20)

Pavel ugotavlja, da krščanski spreobrnjenci še nimajo prave predstave o pomenu in vlogi shajanja v spomin na zadnjo pashalno večerjo, ki jo je Jezus obhajal s svojimi učenci. Preveč so še pod vtisom različnih praks obrednih obedov, da bi lahko pravilno umestili edinstveni pomen obeda *Gospodove večerje* (*kyriakon deipnon*) (prim. 11,21). To je Pavlov originalni izraz, ki ga srečamo samo na tem mestu. Z njim želi razložiti zakramentalni in eshatološki pomen tega posebnega obeda. To pa stori tako, da ga predstavi v tesni navezanosti Gospodove večerje z judovsko pashalno večerjo. Jezus in njegovi učenci namreč »tisto noč« (v. 23) niso obhajali neke poljubne praznične večerje, ki bi jo lahko oblikovali po svoje, ampak so se v resnici zbrali k uradni

pashalni večerji, s katero so obhajali rešitev Izraelcev iz egiptovske sužnosti in sklenitev zaveze med Bogom in ljudstvom. Luka ohranja Jezusovo izrecno vzhičenost nad obhajanjem te zadnje pashe: »Srčno sem želel jesti z vami to pashalno jagnje, preden bom trpel« (22,15). Ker je bil potek pashalne večerje v Mojzesovi postavi zelo natančno določen (prim. 2 Mz 12,1-20; 23,14-19; 5 Mz 16,1-8), je moral tudi Jezus svojo poslovilno večerjo umestiti v judovsko pashalno večerjo na tak način, da je ohranil njeno izvorno obliko. To je razvidno iz vseh sinoptičnih poročil, posebej jasno pa iz Lukovega (22,7-18) in Pavlovega (1 Kor 11,23-26), ki sta skoraj identični. S pozornim branjem Lukovega poročila je mogoče prepoznati hkratno obhajanje dveh »prazničnih večerij«: pashalne in Gospodove. Luka tako v prvem delu poroča o obhajanju pashalne večerje (22,15-18), kjer so jedli pashalno jagnje ter pili vino iz obrednih čaš.¹ Tako Luka kot Pavel pa poudarjata, da je Jezus »po večerji« (22,20; 11,25) vzel kelih in izrekel nad njim posvetilne besede: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi« (v. 25a). Pri obeh najdemo tudi določilo »prav tako (*hōsautōs*) po večerji«, kar dopušča sklepanje, da je Jezus tudi kruh, nad katerim je izrekel posvetilne besede: »To je moje telo, ki se daje za vas. To delajte v moj spomin.« (22,19; 11,24), vzel in razlomil pri svoji, tj. »Gospodovi večerji«, ki se je neposredno nadaljevala po judovski pashalni večerji. (Kaluck 1982, 31–40)

Jezus je tako z »Gospodovo večerjo« dopolnil in izpolnil judovsko pashalno večerjo in jo hkrati nadgradil z zakramentalnim evharističnim spominom na njegovo življenjsko daritev, ki se je dopolnila na križu. Prav z opozorilom, ki sledi: »Kolikokrat namreč jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride« (v. 26), Korinčane opozori na eshatološko in zakramentalno razsežnost tega edinstvenega obeda. Pokaže na tri razsežnosti obrednega spomina, ki se bo kasneje utrdilo v obredu evharistične daritve: na Jezusovo smrt, ki se je zgodila v prostoru in času, na njegovo vstajenjsko

¹ Pri judovski pashalni večerji poglavar družine z blagoslovno molitvijo *kadeš* blagoslovi štiri obredne čaše oz. kelihe. Prva čaša je čaša posvetitve (*birkat kidduš*), druga je čaša osvoboditve ali veselja (*birkat sigal*), tretja je čaša blagoslova, ki se blagoslovi po glavnem obedu (*birkat hammāzôn*), in četrta je čaša odrešenja (*birkat haššîr*). (Fitzmyer 2008, 390)

navzočnost v kruhu in vinu, ki se dogaja vedno, kadar se obhaja obed v njegov *spomin* (*anamnēsin*), ter na njegov ponovni prihod, ki se bo zgodil na dan njegovega ponovnega prihoda. Tudi vsi navzoči pri Gospodovi večerji so pozvani, da pri njej sodelujejo svoje življenje s spominjanjem svoje preteklosti, z zahvaljevanjem svojega konkretnega življenja ter s slavljenjem in pričakovanjem neumrljivosti svojega povelčanega telesa.

Evharistija je sad edinosti in ljubezni Kristusovega telesa - Cerkve

Zato, bratje moji, kadar se shajate k jedi, počakajte drug drugega. (11,33)

Zaključni poudarek Pavlove kateheze o vrednem obhajanju Gospodove večerje je, da je Gospodovo telo (*sōma*) v kruhu in kelihu neločljivo povezano z Gospodovim telesom v občestvu Cerkve. Ni mogoče častiti Telesa v kruhu in vinu, hkrati pa spregledati Telesa v ubogih in drugačnih članih skupnosti. Na to se nanaša apostolovo opozorilo: »Zakaj kdor je in pije, ne da bi razločil telo, je in pije v svojo obsodbo.« (v. 29) Za konkretno krščansko skupnost v Korintu, kjer so bile velike razlike med revnimi in bogatimi, med modrimi in neukimi, med uglednimi in preprostimi, je to pomenilo velik preizkus njihove vere in izziv za njihovo ljubezen. Pavel se zaveda, da je vzgoja posameznika za življenje v občestvu glavna pot k cilju, da bodo lahko verni živeli in oznanjali skrivnost Cerkve – Gospodovega telesa. Ker obhajanje Gospodove večerje predpostavlja tako *občestvo* (*koinōnia*) učencev z Gospodom kot tudi občestvo in edinost učencev med seboj, je mogoče Pavlov sklepni poziv: »Kadar se shajate k jedi, počakajte drug drugega« (v. 33), razumeti kot izraz izvirne evangeljske ljubezni, ki ne postavlja vsebine nad človeka, ne zapovedi nad usmiljenjem, ampak se odpravi iskat izgubljeno ovco, dokler je ne najde.

Literatura

- Collins, Raymond. 1999. *First Corinthians*. Sacra Pagina 7. Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press.
- Ferguson, Everett. 1993. *Backgrounds of Early Christianity*. Grand Rapids: Eerdmans.
- Fitzmyer, Joseph A. 2008. *First Corinthians*. The Anchor Yale Bible 32. New Haven; Yale University Press.
- Marshall, Howard I. 1993. »Lord's Supper« V: G. F. Hawthorne in dr. ur. *Dictionary of Paul and His Letters*. Downers Grove: Intervarsity Press.
- Matjaž, Maksimilijan. 2015. *Klic v novo življenje. Prevod in komentar Pavlovega Prvega pisma Korinčanom*. Ljubljana: Teološka fakulteta.
- Klauck, Hans-Josef. 1982. *Herrenmahl und Hellenistischer Kult. Eine religionsgeschichtliche Untersuchung zum ersten Korintheerbrief*. Münster: Aschendorff.

Avtor fotografije: Samo Skralovnik

METODE DELA S SVETIM PISMOM

KAKO MOLITI S PSALMOM?

Klaus Einspieler (povzeto po Sveto pismo – knjiga življenja, Mohorjeva založba, 1996)

Psalmi so molitev Svetega pisma. Ko člani biblične skupine berejo Sveto pismo, naj bi se po možnosti poslužili Knjige psalmov – bibličnega molitvenika. Tako postane jasno, da Sveto pismo ni le besedilo, ki nas spodbuja k premišljevanju, temveč tudi knjiga, ki nam posoja svoje besede za molitev. Zato je priporočljivo, da bi bila ena izmed prvih svetopisemskih ur posvečena uvodu v Knjigo psalmov in molitvi psalmov.

Tokrat bomo opisali en način meditacije psalmov. Strokovno podlago za uvod v Knjigo psalmov in razlago posameznih psalmov ponuja knjiga *Psalmi* avtorjev Jožeta Krašovca, Heinricha Grossa in Heinza Reinelta (Celje, 1989).

Kako moliti psalm?

1. Psalm z odpevom

Psalmi lahko molimo na več načinov. Najstarejši je ta, da kantor ali pevec poje psalm, ljudstvo pa odgovarja z odpevom. Za to je več možnosti:

- Molivec moli psalm, udeleženci odgovarjajo z odpevom. Psalm v kitice lahko razdelimo tudi sami in poiščemo primeren odpev – verz ali stavek psalma, ki ga hočemo poudariti. Psalmi z odpevom so na voljo v lekcionarjih, Bogoslužnem molitveniku ali pesmarici in molitveniku *Slavimo Gospoda*.
- Sv. Avguštin pravi, da tisti, ki pobožno poje, dvakrat moli. Če so udeleženci biblične skupine pevci, bo petje psalma gotovo globlje doživeta molitev.

Molivec lahko psalm moli sam, ostali udeleženci pa zapojejo odpev. Odpevi so na voljo v pesmarici in molitveniku *Slavimo Gospoda*. Lahko uporabimo tudi meditativne speve iz Taizeja, če so po vsebini podobni psalmu.

- Kantor ali pevec zapoje kitico psalma, drugi odgovorijo z odpevom. To je najvišja stopnja molitve psalma z odpevom, do katere pridemo postopoma.

2. Molitev ali petje psalma v dveh zborih

Psalm lahko molimo ali pojemo tudi v dveh zborih. To je brez dvoma najprimernejši način skupinske molitve.

Uvodoma mora voditelj skupine opozoriti na osnove tega načina molitve in ga z udeleženci večkrat vaditi:

- Molimo v dveh zborih. Oba zbora imata približno enako število udeležencev. Zbora lahko razdelimo tudi po spolu ali pa ena oseba nadomesti prvi zbor, preostala skupina pa sestavlja drugi zbor.
- Vsak zbor moli po en verz. V sredini verza je zvezdica (*), ki jo imenujemo v latinščini *asteriscus*. Zvezdica napoveduje odmor, pri katerem se lahko oddahnemo. Nato skupaj nadaljujemo z drugim delom verza. Potem začne – brez odmora – drugi zbor.
- Poševna črta (/) ali križ (+), ki delita prvo polovico verza na dva dela, nakažeta kratek odmor, ker je verz predolg, da bi ga zmolili v isti sapi. V tem primeru ostane glas na isti višini. Ko smo prispeli z besedilom do znaka (/ ali +), le kratko vdahnemo in nadaljujemo do zvezdice (*), kjer je daljši odmor.

Če je skupina vajena molitve in so udeleženci dobri pevci, psalm lahko tudi pojemo. Tudi tukaj lahko en pevec nadomešča prvi zbor, ostali pojejo kot drugi zbor. Skupino lahko razdelimo tudi na moški in ženski zbor ali pa kako drugače.

Uvod v molitev psalma in vaja bosta pomembna sestavna dela prve enote o psalmih. Čim bolj bo skupina obvladala pravila take molitve, raje bo segala po psalmih. Kajti molitev lahko razvije svojo meditativno moč šele tedaj, ko se samoumevno izteče do konca.

Meditacija psalma

Svetopisemska skupina naj ne bi bila samo kraj pogovora, temveč tudi kraj meditativnega poglabljanja v Sveto pismo. Za to so psalmi in pesnitve iz drugih knjig Svetega pisma najprimernejši.

Pri tem lahko ravnamo takole:

- Prostor, v katerem se srečujejo člani svetopisemske skupine, naj bi imel meditativno ozračje. Prižgemo svečo in ob njo položimo Kristusovo ikono ali Sveto pismo. Lahko se zberemo tudi v kapeli ali drugem bogoslužnem prostoru. Če skupini postopek še ni znan, voditelj najprej uvede v potek meditacije – člane razdeli na dva zbora in če še niso povsem vajeni molitve psalmov v dveh zborih,

uvodoma poskusi zmoliti nekaj verzov v dveh zborih. Če je treba, voditelj opozori na napake. To je treba storiti še pred meditacijo, kajti med njenim potekom bi to bilo moteče.

- b) Meditacijo lahko začnemo z besedami iz začetka molitvenega bogoslužja. Potem zmolimo ali zapojemo psalm v dveh zborih. Pri tem ne upoštevamo odpeva in sklepa (Slava Očetu).
- c) Po kratkem odmoru lektor isti psalm počasi prebere ali ga kantor zapoje. Drugi prisluhnejo.
- č) Nato vsak molče prebere besedilo in poišče stavke ali verze, ki ga nagovorijo in so mu posebej dragoceni. Te stavke potem sam zase tiho ponavlja. Najpomembnejši stavek ali verz naj se vsakdo nauči na pamet.

Voditelj napove molk in uvede v njegov pomen. Molk naj traja 5 do 15 minut. V skupini, kjer tega niso vajeni, naj bo v začetku molk krajši; podaljšujejo ga postopoma. Če voditelj opazi, da postajajo člani nemirni, lahko molk tudi prej prekine.

- d) Nato voditelj povabi udeležence, naj skupini sporočijo zanje najpomembnejši stavek ali verz. Potem ko je udeleženec povedal svoj stavek, ga cela skupina ponovi in se tako poveže s posameznikom. Nekateri verzi bodo večkrat ponovljeni. To je naravno. V prvih meditacijah je primerno, da voditelj opozori, da isti verz lahko izbere več članov skupine.
- e) Isti psalm molimo ali pojemo še enkrat v dveh zborih. Sedaj poje prvi zbor to, kar je prej pel drugi, in obratno, tako da udeleženci spoznajo psalm tudi z druge strani. Na koncu psalma dodamo še sklep (Slava Očetu ...).
- f) Meditacijo po možnosti sklenemo s prosto molitvijo, ki lahko povzame najvažnejše izpovedi psalma, in z znamenjem križa.

Ta oblika meditacije omogoča poglobitev v besedilo na več načinov: psalm molimo in poslušamo. Branje in poslušanje sta dva različna pristopa, ki lahko odpreta nove poti. Ob razmišljanju lahko najdemo v besedilu odlomke, ki so morda tesno povezani z osebno življenjsko zgodovino. Ko ponavljamo verze, ki so drugim dragoceni, utrjujemo zavest, da psalme vedno molimo tudi kot skupnost, kot Cerkev, ki vsebuje zelo različne osebne zgodovine. S tem, da molimo psalm dvakrat v zboru, spoznamo obe strani. Drugič, ko je psalm že »napolnjen« z osebni izkušnjami, bo ta molitev najpristnejša. Z na pamet naučenim verzom pa lahko tudi vsakdanjo molitev oblikujemo v luči psalmov, primerno našemu razpoloženju.

Temu ogrodju seveda lahko priključimo še druge elemente. Tako lahko ob začetku prisluhnemo glasbenemu posnetku psalma, kajti mnogi psalmi so navdihnili glasbenike, da so ustvarili čudovite melodije. Preden sklenemo meditacijo, lahko tudi preberemo delo kakega pesnika, ki je uporabljal podobne motive, ali besedila, ki na sodoben način podajajo vsebino psalma. Ob tem lahko pred sklepom prepevamo meditativni taizejski spev, če se njegova vsebina ujema s psalmom.

Primerno je, da si na začetku izberemo krajše psalme. Meditacija naj traja od 20 do največ 40 minut.

Pozneje lahko svetopisemsko uro oblikujemo tako, da voditelj najprej predava o psalmu. Nato sledi pogovor o besedilu. Srečanje končamo z meditacijo.

Vodič skozi meditacijo

Voditeljem je lahko v oporo naslednje ogrodje uvodnih stavkov in navodil, ki ga je treba skupini in položaju primerno prirediti.

- a) Voditelj začne z naslednjimi besedami in se ob njih pokriža:
Molivec: O Bog, ozri se name in me poslušaj.
Vsi: Gospod, pridi in mi pomagaj.
Molivec: Slava Očetu ...
Vsi: Kakor je ... Aleluja (razen v postu).

Nato voditelj začne moliti ali peti psalm. Po zvezdici pa se mu pridruži prvi zbor.

- b) Po kratkem molku nadaljuje:
 N. (*ime*), prosim te, da nam še enkrat prebereš (zapoeš) psalm.
- c) Nato pravi:
 Povabim vas, da se sedaj – vsak zase – poglobite v psalm. Preberite ga, in ko pridete do stavka, ki vas nagovori, ga večkrat tiho ponovite. Poiščite si stavek ali verz, ki vam je posebno dragocen, in se ga naučite na pamet. Po molku, ki bo trajal (število minut), pa se bomo o njih pomenili.
- d) Po molku nadaljuje:
 Vabim vas, da poveste stavek ali verz, ki vas je najbolj nagovoril. V znamenje naše povezanosti bomo potem ta verz skupno ponovili.
- e) Nato povabi k molitvi:
 Sedaj bomo psalm še enkrat zmolili/zapeli. Prosim drugi zbor, da začne.
- f) Sledi molitev, s katero sklenemo meditacijo. Na koncu se pokrižamo.

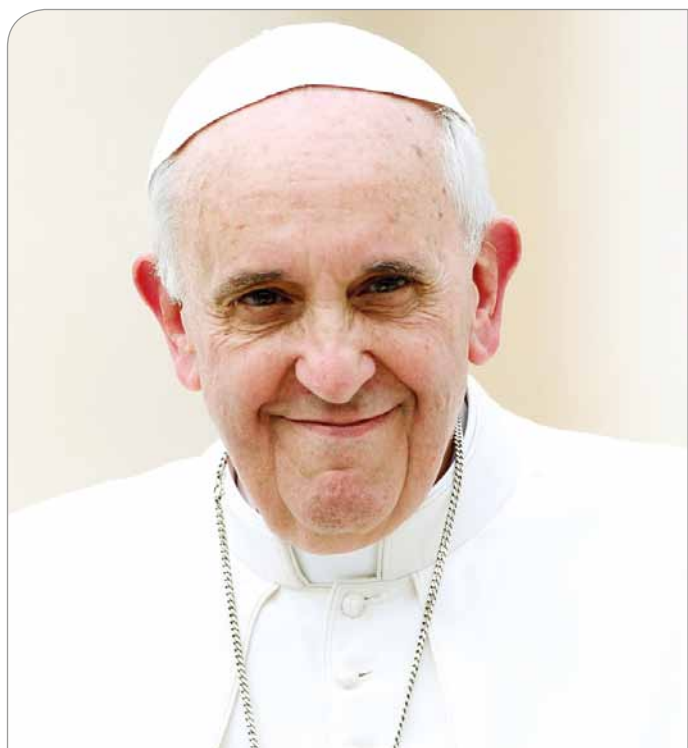
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Velikokrat smo se že prepričali, da papež Frančišek posluša in razlaga Besedo na način, ki se dotakne src vernikov. Njegove razlage naj navdihujejo tudi nas. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje objavo besedil z njihove spletne strani.

Manjšati se za Božjo zmago

(Ob odlomku Mr 6,14-29)

Smrt Janeza Krstnika je dramatična zgodba, ki govori o Božji zmagi, je prepričan papež Frančišek, ko razmišlja o koncu največjega med preroki. Janez Krstnik je bil obglavljen v temi neke celice, sam, obsojen zaradi maščevalnega sovraštva neke kraljice in strahopetnosti nekega brezvoljnega kralja. A Bog s tem vendarle zmaga. Papež Frančišek poskuša opisati, kar se je dogajalo v Janezovi celici pred usmrtnitvijo oz. dramo v prerokovi duši. On je tisti, ki je vpil v puščavi. Množice je krstil v imenu Tistega, ki mora priti. Sedaj je bil vkljenjen. In sicer ne le z železnimi verigami ujetništva, ampak po papeževi presoji verjetno tudi s sponami negotovosti, ki ga je izčrpavala. Janez Krstnik je v ječi doživljal notranje trpinčenje dvoma, ali se morda ni zmotil. Ta Mesija ni takšen, kot si je predstavljal, da bi moral biti. Poslal je celo svoje učence vprašat Jezusa, naj pove resnico, če je on tisti, ki mora priti. To je bilo njegovo trpljenje, njegova notranja osamljenost: »Ali sem se morda zmotil?« Papež pravi, da je bil to velik človek, ki pa je končal na zelo prozaičen način, v anonimnosti. Toda s tem je še na poseben način pripravil pot Jezusu, ki je prav tako umrl v tesnobi, sam, brez učencev. Tako se je do konca izpolnilo to, s čimer je označeval svoj odnos do Tistega, ki mora priti: »Jaz se moram manjšati,« manjšati v duši, telesu, v vsem. Papež povabi tudi nas, naj prosimo Gospoda za milost, da bi bil v naših življenjih vedno prostor, da bi Jezus lahko raste, mi pa bi se vedno bolj nižali, vse do konca. Tako bo Bog zmagal. (5. februar 2016)

Izstopiti iz milnega mehurčka

(Ob odlomku Lk 16,19-31)

S svetim očetom preberimo priliko o bogatem možu, ki se je vsak dan obilno gostil, ni pa videl, da je bil pred njegovimi vrati siromak, prekrit z ranami, po imenu Lazar. Bogatin je bil po papeževem opisu človek, zaprt v svoj mali svet, svet gostij, oblačil, puhlosti, prijateljev; človek, zaprt v milni mehurček puhlosti. Ni zmožel gledati onkraj, ampak je videl samo svoj lastni svet. Ta človek se ni zavedal, kaj se dogaja izven njegovega zaprtega sveta. Ni razmišljal na primer o potrebah mnogih ljudi ali spremljanju bolnikov; mislil je le nase, na bogastvo, na svoje dobro življenje – posvečal se je »dobremu« življenju. Ni poznal nobene periferije, kakor se izrazi Frančišek z njemu ljubo besedo, niti periferije pred vrati svoje hiše. Hodil je po poti laži, kajti zanašal se je samo nase, na svoje stvari, ni se zanašal na Boga. Pomembno je še, opozori papež, da je izgubil ime. Evangelij namreč ne pove njegovega imena, pravi

samo, da je bil bogat mož. Kadar je ime samo še pridevnik, je to zato, ker je oseba izgubila bistvo. Kolikokrat bi osebe najraje imenovali s pridevniki: ta je bogat, ta ima oblast, ta lahko vse stori. Frančišek nato postavi pomembno vprašanje: »Kako, da Bog, ki je Oče, ni bil usmiljen s tem človekom? Zakaj ni potrkal na njegovo srce in ga ganil?« In takoj pokaže odgovor v revežu pred vrati, ta pa je imel ime. Lazar je bil s svojimi potrebami, stiskami in boleznimi ravno Gospod, ki je trkal na vrata, da bi bogataš odprl srce za usmiljenje. A oni ni videl, bil je zaprt; zanj na drugi strani vrat ni bilo nikogar. Da ne bi zamudili Gospodovega trkanja tudi mi, nam papež polaga na ustnice molitev: »Prosimo za milost, da bi vedno videli Lazarje, ki so pred našimi vrati, Lazarje, ki trkajo na srce; in da bi izstopili iz sebe z velikodušnostjo, držo usmiljenja, da bo Božje usmiljenje lahko vstopilo v naše srce.« (25. februar 2016)

Razumeti, kaj nam je Gospod storil

(Ob odlomku Jn 13,3-15)

Jezus je naredil nekaj, kar se je vtisnilo v spomin njegovih učencev, umil jim je noge. Nepričakovano dejanje, ki ga Peter niti ni hotel sprejeti, razlaga sveti oče tako, da Jezus ob koncu vpraša: »Razumete, kaj sem vam storil?« S tem, da je apostolom umil noge, je Jezus hotel pokazati svetu način Božjega delovanja do nas. Želel je dati zgled za svojo novo zapoved, naj se ljubimo med seboj, kakor nas je ljubil On, ki je dal življenje za nas. Papež navaja besede učenca: »Ljubezen spoznavamo po tem, da je On dal življenje za nas. In takó smo tudi mi dolžni dati življenje za brate. Otroci, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici.« (1 Jn 3,16.18) Ljubezen je torej stvarno služenje drugim. Ljubezen niso besede, ampak dejanja in služenje. Frančišek postane zelo konkreten, saj govori o delitvi darov Duha, da bi skupnost lahko rasla, prav tako pa o delitvi materialnih dobrin, da ne bi bil nihče v stiski. Eden od načinov je tudi priznavati svoje pomanjkljivosti in moliti drug za drugega, da bi znali iz srca odpustiti. Frančišek pri tem navaja besede svetega škofa Avgušтина: »Ne zaničuj kristjana, ko dela, kar je delal Kristus. Kadar se telo pripogne k bratovim nogam, se tudi v srcu prižge občutje ponižnosti, ali pa se poveča, če je že obstajalo. Odpuščajmo si žalitve in molimo zaradi svojih krivd. Tako si bomo na nek način od blizu umivali noge.« Papež je prepričan, da veliko ljudi

že živi na način, da služi drugim. Ljubezen je ravno to, da pozabiš nase in misliš na druge. Z umivanjem nog nas Gospod uči biti služabniki, kakor je tudi On bil služabnik nam, vsakemu med nami. (12. marec 2016)

Pridobiti Božje usmiljenje

(Ob psalmu 51)

Molivec se v tem psalmu pusti očistiti Gospodovi ljubezni in tako postane nova stvaritev, zmožen pokorščine, trdnosti duha in iskrenega slavljenja. Tako papež Frančišek strne sporočilo psalma *Miserere*, kot je psalm o Davidovem grehu naslovlilo starodavno hebrejsko izročilo. Kralj David, ki ga je Bog poklical, da pase ljudstvo in ga vodi po poti pokorščine Božji postavi, izda svoje poslanstvo. Zagreši prešuštvo z Batšebo in zatem dá umoriti njenega moža. Prerok Natan predrami njegovo krivdo in mu jo pomaga prepoznati in izraziti. V tej izpovedi greha nastopi po papeževih besedah trenutek sprave z Bogom. Kdor moli s tem psalmom, je povabljen imeti enaka čustva skesanosti in zaupanja v Boga, kakor jih je imel David, ko se je pokesal in se, čeprav je bil kralj, ponižal. Ni ga bilo strah izpovedati krivdo in pokazati lastno nesrečo pred Gospodom; obenem pa je bil prepričan v njegovo usmiljenje, pravi papež Frančišek. Začne se z žalostno prošnjo Bogu, ki edini lahko osvobodi greha. Uporabljene so podobe kot: izbriši, operi me, očisti me. Kot je prepričan papež, se v tej molitvi pokaže resnična človekova potreba, saj je edina stvar, ki jo zares potrebujemo v svojem življenju, to, da nam je odpuščeno in smo osvobojeni hudega ter njegovih posledic smrti. Frančišek tudi pravi, da kdor moli s tem psalmom in išče odpuščanje, najprej prizna svojo krivdo in s tem, ko jo prizna, slavi Božjo pravičnost in njegovo svetost. Prav tako prosi za milost in usmiljenje. Psalmist se izroči Božji dobroti in vé, da je Božje odpuščanje nadvse učinkovito, saj ustvarja to, kar pravi. Ne skriva greha, ampak ga uniči. Odstrani ga v njegovi korenini, odstrani ga v celoti. Zato je spokornik ponovno čist, vsak madež je odstranjen in on je bolj bel od neomadeževanega snega. Tako se za nas začne nova stvarnost: novo srce, nov duh, novo življenje. »Mi grešniki, ki nam je bilo odpuščeno, ki smo sprejeli Božjo milost, lahko celo druge učimo, da ne bi več grešili,« še zatrdi papež. (30. marec 2016)

IZ PREVODA

V DRAMI ODREŠENJA

Prevzemi svojo vlogo ob pogledu
na celoto Svetega pisma

David Spriggs in Mike Simmonds
(prevod Marijan Peklaj)

Šesto srečanje: drama Svetega pisma

Pogled na
Sveto pismo
kot dramo se
lahko zdi komu
čuden, a
pokaže se, da
je to ena od
možnosti za
globlje in
bogatejše
srečevanje
s Svetim
pismom.

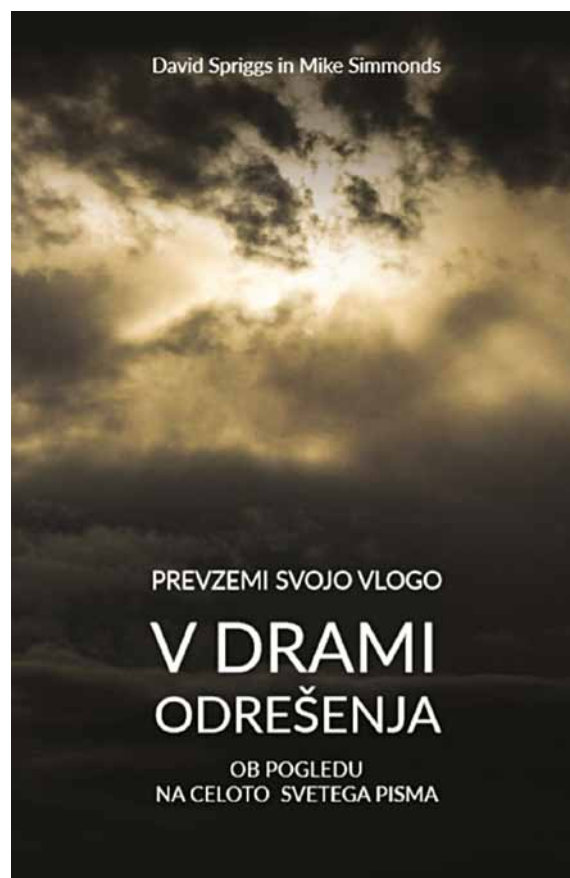
Če hočemo
kar najbolj
smiselno brati
Sveto pismo,
moramo
uvideti, da je
v njegovem
središču
Jezusovo
poslanstvo.
To nam
omogoči, da
razumemo
Staro zavezo
kot dogajanje,
ki se giblje v
smeri Jezusa.
Iz Njega izvira
življenje
Cerkvá.

Zdaj ste si že pridobili nekaj pregleda nad Svetim pismom. To je kompleksna knjiga, ali bolje, zbirka knjig; ne pokriva nekaj desetletij, ampak tisočletja; v njej so zastopane različne literarne zvrsti, veliko piscev in nešteto glasov. Vendar kristjani verjamejo, da je v njej globoka enotnost, ki lahko temeljito oblikuje in obogati človeško življenje. Ta izkušnja in obogatitev je sad spoštljivega, zvedavega in ponižnega branja Svetega pisma. To je predvsem zbirka spisov, po katerih želi Bog na čisto poseben način razodeti sebe. Kristjani tudi opazajo, da je v tej obsežni zbirki osrednjega pomena Jezusovo življenje, smrt in vstajenje ter njegov vpliv. Če hočemo kar najbolj smiselno brati Sveto pismo, moramo uvideti, da je v njegovem središču Jezusovo poslanstvo. To nam omogoči, da razumemo Staro zavezo kot dogajanje, ki se giblje v smeri Jezusa. Iz Njega izvira življenje Cerkvá. Kakor hitro vzamete Jezusa iz enačbe, vse izgubi smisel.

*Beseda je postala meso in se naselila
med nami ... polna milosti in resnice.*
(Jn 1,14)

Postaviti takšno trditev ni preveč težko, jo je pa precej težje podrobneje utemeljiti. Največji izziv pri tem je naslednji: kako naj posamezniki tako zase kakor za tiste, ki bi jim radi priporočili Sveto pismo, koristno in ustvarjalno izrazijo njegovo sporočilo. Kako naj se približamo tej obsežni knjigi – Svetemu pismu – da jo bomo prav razumeli in bomo lahko v njeni luči tudi živeli? Vsaka generacija mora odkriti svoje lastne odgovore na ta bistvena vprašanja. Izkazalo se je, da lahko mnogim precej pomaga pogled, ki v Svetem pismu vidi

dramo. Ta pristop je prvi razvil prof. Tom Wright, nekdanji škof v Durhamu in odličen sogovornik, apologet in strokovnjak za Novo zavezo. Potem so mu sledili mnogi, ki so prisposodobili Svetega pisma kot »drame« razvijali naprej. V nadaljevanju jo bomo razložili in uporabili tudi mi. Pogled na Sveto pismo kot dramo se lahko zdi komu čuden, a pokaže se, da je to ena od možnosti za globlje in bogatejše srečevanje s Svetim pismom. Pri tem bomo tudi obnovili, kar smo odkrili v prejšnjih poglavjih te knjižice.

PRIPOVEDOVANJE ZGODBE

Če rečemo, da je Sveto pismo drama, uporabljamo metaforo. Samo Sveto pismo zase uporablja številne metafore, na primer »kruh«, »luč« in »meč«. Ljudje so za Sveto pismo razvili še različne druge prisposodbe. Metafore so pomembne,

ker zaposlijo našo domišljijo in čustva ter omogočijo, da lahko zapletene resnice sprejemamo kot koristne za naše življenje. To je eden od razlogov za moč »drame Svetega pisma«. Lahko da so metafore slike, a so tudi kakor leče, skozi katere vidimo dlje oziroma več podrobnosti.

Stara cerkvena pesem opisuje Sveto pismo kot »knjigo, polno zgodb« (»God has given us a book full of stories«, kot je zapisala Maria Penstone [1859–1910]). Če vzamemo »zgodbe« kot pravljice ali izmišljene pripovedke za zabavo, nas to zapelje od prave poti. Če Sveto pismo razumemo kot bolj ali manj naključno zbirko vrhunskih literarnih dosežkov iz preteklosti, bomo prav tako zgrešili pot. Če pa zgodbo opredelimo kot nekaj, kar vsebuje polno dobrih značajskih lastnosti, polno nečesa zanimivega in presenetljivega, se začnemo bližati ideji drame. Drama gradi na spoznanju, da je Sveto pismo kot celota »pripovedno«. Vsak od nas in vsaka naša skupnost pripoveduje zgodbo, ki daje smisel našemu življenju; na primer takrat, ko razlagamo, zakaj smo kaj naredili, ali kadar se komu predstavljamo. Zgodbe uporabljamo zato, da povemo, kdo smo, in da gradimo medčloveške odnose. Če izgubimo spomin in s tem svojo zgodbo, se počutimo čisto izgubljene.

Vsi živimo iz malih in velikih zgodb, ki vplivajo na naše življenje.

Te srečujemo tudi na televiziji, v reklamah, filmih in knjigah.

Enako se nam dogaja, ko se lotimo velike zgodbe Svetega pisma, saj ta začne vplivati na našo osebno življenjsko zgodbo. Kadar beremo roman ali gledamo film, za nekaj časa vstopimo v njun »pripovedni svet« in ta oblikuje naše občutke in stališča. Ko beremo Sveto pismo, smo povabljeni, da postanemo del njegove zgodbe, pa ne samo za tisti čas, ko beremo oziroma uro ali dve po tem, temveč za vse življenje. Sveto pismo nam v resnici ponuja veliko zgodbo – »zgodbo o svetu« – od začetka do konca. Dejansko hoče biti resnična zgodba vsakega človeka; ko v njej najdemo svoje mesto, daje pravi smisel našim posameznim zgodbam.

»Drama« je dinamično pripovedovanje zgodbe: s sceno, osvetljavo, lahko z glasbo, predvsem pa z besedami, kretnjami in dejanji igralcev. Če gleda-

mo na celotno Sveto pismo kot na dramo, nam to pomaga, da ga vidimo kot eno veliko zgodbo in da ga kot klasično dramsko delo tudi razdelimo v dejanja.

DRAMA V PETIH DEJANJH

V Svetem pismu je pet dejanj:

1. Stvarjenje – vzpostavlja kontekst za celotno dramo: Prva Mojzesova knjiga 1–2.
2. Padec – vpelje razdiralni element, ob katerem nastopijo nekatere glavne osebe; ta zaplet se razrešuje v preostalih delih drame: Prva Mojzesova knjiga 3–11.
3. Starozavezno Božje ljudstvo Izrael – nadaljevanje razdiranja in obenem Božjega poseganja v zgodovino, ki pripravlja pot odrešenju: od Prve Mojzesove knjige 12 do konca Stare zaveze.
4. Odrešenik – napetost doseže vrhunec z nastopom tistega, ki bo razrešil konflikt: evangeliji.
5. Od rojstva Cerkve do novega stvarjenja – ponovna vzpostavitev reda in obnovitev »miru«: od Apostolskih del do Razodetja.

Ena od prednosti gledanja na Sveto pismo kot na dramo v petih (ali šestih) dejanjih je v tem, da nam pomaga razumeti, kako celotna knjižnica svetopisemskih knjig podaja eno samo povezano in skladno zgodbo. Omogoča nam tudi, da pravilno upoštevamo odklone od rdeče niti (to se dogaja v kateri koli drami – morda je vmes komičen prizor ali celo nekaj glasbe, na primer kadar gredo junaki na koncert). V Svetem pismu so različne vrste besedil (strokovna beseda bi bila žanri ali literarne zvrsti), a to ne ogroža celovitosti zgodbe. Nasprotno, njihova pestrost lahko celo prispeva k temu, da je velika zgodba bolj poglobljena in raznolika. Vzemimo Psalme: so večji primer takšnega »ovinka«; odpeljejo nas v sredino Izraelovega bogoslužja in nam pogosto pustijo zveneti v ušesih eno ali dve od pesmi,

Ena od prednosti gledanja na Sveto pismo kot na dramo v petih (ali šestih) dejanjih je v tem, da nam pomaga razumeti, kako celotna knjižnica svetopisemskih knjig podaja eno samo povezano in skladno zgodbo.

Ko beremo Sveto pismo, smo povabljeni, da postanemo del njegove zgodbe, pa ne samo za tisti čas, ko beremo oziroma uro ali dve po tem, temveč za vse življenje.

ki jih uporabljamo ob raznih priložnostih. Ob tem pa je še vedno pomembno, da ne pozabimo na rdečo nit celotne zgodbe.

Ta perspektiva nam tudi pomaga razumeti, da ni vse, kar izreče ta ali ona oseba, nujno skladno z avtorjevimi pogledi (najsi bo to pisec določenega odlomka ali pa, kar je važnejše, Bog sam). V drami lahko slišimo »glasove«, ki so diametralno nasprotni avtorjevim stališčem in ki pomagajo, da se ta stališča jasneje poudarijo. Tako je tudi v Svetem pismu. Bralci se lahko naučijo prepoznati, katero je pravo sporočilo. Eden od načinov, kako priti do tega, je, da počakamo do konca in vidimo, kako se zgodba odvije.

Končno pa moramo biti pozorni še na dve zares pomembni stvari.

1. Glavni igralec

Prva je ta, da je v svetopisemski drami glavni igralec Bog. Če preučujemo Sveto pismo samo zaradi slovnice, zgodovine, ideologije ali če smo prevzeti samo od drugotnih osebnosti, tudi tako pomembnih, kakor sta kralj David ali Pavel, je to zgrešeno branje. Sveto pismo nam je dano predvsem zato,

da bi ljudje lahko odkrili Boga, in to v kontekstu njegovega odnosa s človeškimi bitji in njegovega vztrajnega delovanja za življenje sveta. Ko se navadimo brati Sveto pismo tako, da imamo pred očmi svetopisemsko dramo, spoznamo, da nam to ne prinaša abstraktnih teoloških načel, temveč nam kaže, kako Bog stopa v odnos s človeškimi bitji.

2. Prizor, ki manjka

Druga pomembna stvar pa je ta, da v tej drami en prizor manjka! To je predzadnji prizor v petem dejanju. To dejanje se začne z ustanovitvijo Cerkve (glej Apostolska dela) in se nadaljuje z vpogledom v življenje rastoče Cerkve (Pavlova, Petrovi, Jakobovo, Janezova in druga pisma). Konča pa se z zaključkom te obširne zgodbe: v Razodetju in na drugih mestih, na primer v evangelijih in pismih, dobimo namige in prebliske v zvezi s tem, kako se bo drama končala. S pomočjo vsega, kar je naredil Kristus, Bog priklič v bivanje »novo nebo in novo zemljo« (Raz 21,1). Do takrat pa smo s krščanskega vidika v istem »časovnem pasu« kot prva Cerkev. Smo del širjenja evangelija po vsem svetu, ki se je začelo po Kristusovi

Če preučujemo Sveto pismo samo zaradi slovnice, zgodovine, ideologije ali če smo prevzeti samo od drugotnih osebnosti, tudi tako pomembnih, kakor sta kralj David ali Pavel, je to zgrešeno branje.

smrti, vstajenju in vnebohodu ter po podaritvi »Očetove obljube« (Apd 1,4), Svetega Duha.

S stališča Svetega pisma je obdobje, v katerem živimo sedaj, in seveda večji del časa od prvega stoletja do danes, nepopisano. Kakor skupina Shakespearjevih igralcev, ki ve nekaj o piscu drame in veliko o njeni vsebini, moramo sami ugotoviti in odigrati to, kar bi se lahko upravičeno dogajalo v manjkajočem prizoru. Pri tem moramo upoštevati zaplet in rdečo nit zgodbe, osebe, obliko drame in predvsem njen sklep. Po besedah Toma Wrighta smo kristjani poklicani k »zvesti improvizaciji« (N. T. Wright, SPCK 2005, str. 93); svoje življenje naj bi živeli »znotraj« svetopisemske drame in skladno z njenim odvijanjem. Povedano drugače, vsaka osebna zgodba se vklaplja v svetopisemsko zgodbo (temu se nihče ne more izogniti!) in kot kristjani si zavestno prizadevamo, da bi svoje življenje ustrezno vpeli v to zgodbo in jo soustvarjali. Sveti Duh nam kaže, kako naj ravnamo, živimo in verujemo; tako sodelujemo pri premikanju zgodbe v smeri zaključka, ki bo prišel od Boga.

Vsem igralcem in vsem potujočim gledališkim družbam, ki jim pripadajo (tj. različnim Cerkvam), je na voljo, da improvizirajo svoje lastne sveže prizore. Nobenemu igralcu, nobeni družbi ni na voljo, da improvizira prizore iz druge igre ali iz take, ki ima drugačen konec.

(N. T. Wright, *Scripture and the Authority of God*, SPCK 2005, str. 93)

S takšno zvesto (tj. inovativno in hkrati dosledno) improvizacijo predzadnjega prizora petega dejanja dosežemo naslednje: spoštujemo avtoriteto Boga v celotnem Svetem pismu; odkrivamo, kako naj živimo v stalno spreminjajočih se okoliščinah; razumemo, zakaj lahko različni kristjani prihajajo do različnih pogledov na posamezna vprašanja; sami sebe vidimo znotraj celotne drame Svetega pisma, ki je resnična zgodba sveta. S takšno držo v svojem lastnem kontekstu živimo svetopisemsko in krščansko življenje ter dopuščamo Bogu, da nas usmerja. Če ne bomo del te »zgodbe«, bomo padli v katero od drugih sodobnih zgodb in živeli po njej.

Tega pa ne delamo kot izolirani posamezniki; potrebujemo pomoč soigralcev. To je eden od razlogov, zakaj je bistveno, da smo vključeni v skupnost kristjanov, ljudi, ki so zavezani tej zgodbi in ki jih Božja moč usposablja, da živijo v svetopisemski drami.

Če Sveto pismo razumemo kot Božjo dramo, nam torej to pomaga najti pravi smisel številnih delov Svetega pisma, ki smo jih omenjali v poglavjih 1 do 5. Poznavanje celotne zgodbe nam omogoča, da v njej odigramo svojo pravo vlogo.

Založila in izdala Svetopisemska družba Slovenije
v sodelovanju s Slovenskim bibličnim gibanjem.
Več informacij in naročila: www.svetopismo.si.

POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE

Avtor fotografije: p. Albert Bačar

p. Janez Poljanšek

DUHOVNI OČE IN SPREMLJEVALEC

Pater Janez je jezuit in trenutno živi in opravlja poslanstvo v Duhovnem središču sv. Jožefa v Ljubljani. Božja beseda ga je počasi in vedno bolj nagovarjala, razodevala Božjo ljubezen, usmiljenje ter notranje navdihovala. Iskalcem Božjega pomaga na različne načine. Z vodenjem duhovnih vaj, duhovnimi pogovori in spremljanjem, vzgojo. V literaturi odkriva, da nek navedek Božje besede zares spregovori le, če je umeščen na dobro premišljeno mesto, ob pravem času in v pravi situaciji.

Pater Janez, v letu usmiljenja smo na nedeljo Svetega pisma razmišljali ob vrstici iz pisma Rimljanom 12,1 – Ker je torej Bog tako usmiljen. Nam lahko opišeš, kaj tebi pove ta Božja beseda.

Predvsem sem vesel, da je ta beseda šele v dvanajstem poglavju pisma. Pismo Rimljanom ima namreč šestnajst poglavij; v prvih enajstih je Pavel pisal, kaj vse je Bog storil za nas, kako zelo je bil usmiljen do nas, od dvanajstega poglavja naprej pa piše, kako naj bi kristjani odgovorili na to usmiljenje, kako naj bi živeli med seboj, kakšno

naj bo novo življenje v Kristusu. Ker je Bog tako usmiljen, bodimo tudi mi usmiljeni drug do drugega. Najprej je dar, nato naš odgovor. Ne obratno. V tem je veselje, v tem je veselo oznanilo, blagovest. Nismo si mi zaslužili Božje ljubezni in usmiljenja s svojim spreobrnjenjem in dobrimi deli, temveč je to dvoje sad Božje milosrčnosti do nas. Vzljudil nas je, ko smo bili še grešniki, ponavlja Pavel v prvih poglavjih pisma Rimljanom. Sicer pa je podobno v večini Pavlovih pisem. Prva polovica pisem je namenjena temu, kar je Bog storil za nas in kakšna »milost se nam je zgodila«, če smem uporabiti ta izraz, v drugi pa so apostolove spodbude kristjanom, kako naj odgovorijo na Božji dar. Mislim, da ni odveč znova in znova poudarjati dejstva, da smo kristjani ljudje, ki se nam je zgodilo nekaj posebnega. Deležni smo bili novega rojstva, ponovno smo se rodili. Kristus nas je vzljudil in za nas dal samega sebe – z eno besedo, izkusili smo, da je Bog zelo, zelo usmiljen.

Božja beseda je namreč živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca. (Heb, 7,28) Verjetno je potrebna pot, da Beseda postane živa, dejavna, da nagovori in spreminja.

Kakšna je bila moja pot? Ko sem začel hoditi v šolo, je v naš dom prišlo *Kratko Sveto pismo s slikami*, tista velika rdeča knjiga, ki jo je izdalo Ognjišče. Še zdaj mi je v spominu močan in prijeten vonj te knjige, iz katere sem se učil brati. Bratje in sestra smo se včasih kar stopili zanj, kdo jo bo bral. V spomin so se mi vtisnile predvsem slike: vesoljni potop, Davidov boj z Goljatom, Jezusovo rojstvo – prava paša za oči in domišljijo. Pozneje sem Božjo besedo poslušal v cerkvi. Kaj dosti si nisem zapomnil, spominjam pa se, da sem po neki nedeljski maši na poti domov premišljeval ob evangeliju o blagih. Zdelo se mi je, da »blagor ubogim v duhu« velja za takšne, kakršen

Vzljudil nas je, ko smo bili še grešniki, ponavlja Pavel v prvih poglavjih pisma Rimljanom.

je bil naš Johan, vaški posebnež, iz katerega smo se otroci včasih delali norca, on pa je vse sprejemal z dobrodušnim nasmeškom.

Ob sklepu veroučne osemletke je župnik vsake-mu podaril *Malo Sveto pismo*. »O, to je pa bolj za odrasle in zrele, ker nima slik,« sem pomislil. Kaj dosti ga nisem odprl. Po končani vojski sem stopil k jezuitom in začel s študijem na Teološki fakulteti v Ljubljani. Kako sem bil presenečen, ko sem ugotovil, da je celotno Sveto pismo precej bolj zajetno od tistega župnikovega. In kakšno bogastvo je v njem! Najgloblji vtis je pustil profesor Krašovec, ki je vsakič prišel na predavanje le s sveto knjigo v rokah. Odprl je npr. preroka Izaija, prebral odlomek in ga razlagal. Njegovi komentariji so me prevzeli, še danes bi z odliko naredil izpit pri njem. V tistem času sem prvič opravil ignacijanske duhovne vaje na Zajamnikih nad Bohinjem. Vodil jih je pater Lojze Markelj. Osem dni druženja z Besedo in notranjega okušanja razodevanja Boga – kakšna hrana za dušo!

Avtor fotografije: p. Albert Bačar

Najbolj rodovitno obdobje mojega posvečevanja Besedi se je začelo pred diakonskim posvečenjem. Takrat sem nekje slišal, mislim da je nekdo navajal sv. Janeza Zlatoustega, naj diakon ne govori v cerkvi, če ne prebere vsak teden vseh Pavlovih pisem. S precejšnjim navdušenjem sem sledil temu opozorilu in nekaj let vsak teden prebral vsega Pavla. Slišal sem tudi, da je Origen imel navado, da je vsak teden prebral vse štiri evangelije, vsako soboto zvečer pa še Visoko pesem. No, vrli Janez ne bo nič slabši, sem si mislil in nekaj let posnemal tudi tega velikega ljubitelja Besede.

Pozneje sem se na podoben način lotil tudi pre-rokov in psalmov. Lahko rečem, da sem s takšnim branjem, ki seveda ni bilo brez raztresenosti, dobil ogromno več kot od študija. Predvsem ljubezni do Besede in občutka za njeno lepoto in dragocenost. Vsem priporočam to metodo, saj ne stane veliko – le eno uro na dan.

Pater Janez, študiral si biblično teologijo v Rimu, na Gregorijani, in vstopal v skrivnosti svetopisemskih avtorjev in besede Boga še iz drugih vidikov, ki so tudi pomembni pri razumevanju Božje besede.

Da, dve leti sem v Rimu študiral Sveto pismo. Študij mi je odprl marsikaj novega, posebej še, ker sem precej časa namenil tudi hebrejščini in grščini, da sem lahko vsaj malo začutil lepoto Božje besede v izvirniku. Magistrsko nalogo sem pisal iz Joba. Vesel sem, da sem lahko malo več časa preživel ob tem svetopisemskem liku, postal mi je blizu. Namen študija v Rimu ni bil, da bi postal profesor, temveč da bi mi svetopisemsko znanje prišlo prav pri vodenju duhovnih vaj in v podobnih dejavnostih.

V konkretnem življenju kdaj pa kdaj doživljamo in se nam zdi, da Božjo besedo beremo in ne slišimo. Ali lahko Bog deluje in daje rast tudi takrat, ko smo sami najbolj nemočni, ko izkušamo »puščavo«, odsotnost Boga?

Psalm 1 govori o človeku, ki dan in noč premišljuje Božjo besedo. Podoben je drevesu, ki raste v bližini voda in ob svojem času da svoj sad. Dobro je torej biti, dolgo in potrpežljivo, v bližini studenca, ki je Božja beseda. Vedno znova prihajati in piti iz njega. Tako bo Beseda počasi vstopala v nas in v nas delovala, tudi če kdaj ne bomo tega čutili ali bomo doživljali puščavo. Gre za to, da smo vedno pozorni na korenine našega srca, ki bodo zdrave le, če bodo dobile dovolj vode in hrane. Sadovi bodo potem zagotovo prišli, brez skrbi. Če bo drevo dobro, bodo sadovi dobri, kakor pravi druga svetopisemska prispodoba. Drevo bo šlo lahko skozi mnoge preizkušnje – omenila si nemoč, puščavo, doživljanje odsotnosti Boga –, a

S precejšnjim navdušenjem sem sledil temu opozorilu in nekaj let vsak teden prebral vsega Pavla.

Dobro je biti, dolgo in potrpežljivo, v bližini studenca, ki je Božja beseda.

Božja beseda ima v sebi moč, da nas pripelje v občestvo z Bogom in ljudmi. Je pot, po kateri vstopa Bog v naše srce, je pomoč, da se naše srce odpira za Boga.

vendar ne bo izgubilo svoje kakovosti. Nasprotno, celo močnejše bo, bolj utrjeno, preizkušeno. Pomembno je torej ostajati, vztrajati ob potokih voda ne glede na naše morebitno doživljanje suše in gluhot.

Znano je, da si dober duhovni spremljevalec in voditelj duhovnih vaj. Pater Janez, kakšno vlogo pa ima pri tem Božja beseda?

No, glede »dobrega« nisem prepričan, vsekakor pa je Božja beseda pri tem poslanstvu velikega pomena. V njej zaznavamo, kako Gospod hrepeni po nas, po druženju z nami, kako se nas veseli, nas ceni in spoštuje. Vsak svetopisemski odlomek nam najprej želi odkriti delček Božjega obličja, njegove podobe. Ob druženju z Besedo se prečiščuje naša podoba Boga. Ob njej se rojevamo »od zgoraj«, saj temeljne resnice o sebi ne bi mogli spoznati, če ne bi prisluhnili razodetju, ki prihaja od zgoraj. Božja beseda ima v sebi moč, da nas pripelje v občestvo z Bogom in ljudmi. Je pot, po kateri vstopa Bog v naše srce, je pomoč, da se naše srce odpira za Boga. Vse to se dogaja tudi v duhovnih vajah in duhovnem spremljanju. V veliko pomoč mi je, če se vsako jutro malo več časa zadržim ob dnevni Božji besedi, ki jo beremo pri maši, saj me tako ta beseda spremlja čez dan, ko se srečujem z brati in sestrami, ki iščejo Gospoda. Zelo sem vesel, kadar v pogovoru začutim, da je Beseda molivca v nečem razsvetlila, mu prinesla tolažbo, razvozlala kakšen vozel, ozdravila boleč spomin in podobno. Zdi se mi, da je veselje in rast udeležencev, ki jih spremljam, moja največja tolažba.

Zadnje čase odkrivaš in pomagaš drugim odkrivati sledove Božjega v filmih, literaturi. Najdeš tudi v tem navdihe iz Svetega pisma?

V ponudbi *Ignacijevega doma duhovnosti* imamo tudi duhovne vikende ob filmih in literaturi. V glavnem sta nam v pomoč dva velika ruska umeznika, Dostojevski in Tarkovski. Oba sta imela rada Sveto pismo in sta v njem večkrat našla navdih za svoja dela. Dostojevski je meni pred leti pomagal k ljubezni do Svetega pisma, predvsem z romanom *Bratje Karamazovi*, v katerem starec Zosim govori o svojem odnosu do te svete knjige.

Dostojevski je ljubil evangelij, v svoje romane je vključil nekaj svetopisemskih odlomkov, ki so svojevrsten ključ za razumevanje romanov. Tudi režiser Tarkovski v svojih filmih navaja nekaj odlomkov Svetega pisma. Kaj se mi zdi pri tem pomembno? Nek navedek Božje besede zares spregovori le, če je umeščen na dobro premišljeno mesto, ob pravem času in v pravi situaciji. Lep primer je na primer, ko v *Zločinu in kazni* prostitutka Sonja bere ubijalcu Raskolnikovu odlomek o obuditvi Lazarja, saj je bil takrat Raskolnikov v resnici podoben Lazarju v grobu. Zdi se mi, da v Cerkvi pogosto navajamo svetopisemske odlomke ali vrstice, recimo duhovniki med pridigami, a se stvari v glavnem ne primejo, ker niso povedane v pravem kontekstu. Lahko gre le za množenje besed in recimo za nek umetniški vtis, a pravega haska ni, Beseda srcu ne spregovori.

Katera vrstica ali poglavje iz Svetega pisma te v letu usmiljenja še posebej nagovarja in navdihuje ter spodbuja h konkretnim dejanjem.

Nagovarjajo me odlomki, v katerih so grešniki doživeli Jezusovo usmiljenje in odpuščanje, pri tem pa me tolaži predvsem tisto, kar v odlomkih ni omenjeno, namreč kar se je zgodilo v ljudeh potem, ko jim je bilo odpuščeno. Kakšna tolažba, kakšno veselje se je naselilo v njihova srca? Kakšni so bili sadovi tega, kar so doživeli ob Jezusu? Predstavljam si, da so postali zelo blagi in usmiljeni do svojih bližnjih. V njih ni nobenega obsojanja, nobene domišljavosti in zahtev, nobenega pritoževanja zaradi morebitnih krivic, ki se jim godijo. Živijo v zavesti, da so vredni ljubezni v vsem svojem bitju. Ne, da so si ljubezen zaslužili, temveč da so preprosto »ljubljeni«, ne morejo se načuditi, kako to, da jih je dosegla Božja ljubezen. Živijo tudi spravljani s svojo preteklostjo, brez obsojanja sebe ali drugih, brez škodljivih občutkov krivde. In nenazadnje, sposobni so živeti bližino, nežnost, zaupljive odnose, kar prinaša veselje. To so sadovi Božjega usmiljenja.

Pater Janez, hvala! Naj Beseda, ki po tebi govori in deluje v mnogih srcih, še naprej uteleša Božjo ljubezen.

Pogovarjala se je s. Ivanka Tadina

ZANIMA ME

Težko sprejmemo Jezusovo logiko, ki jo odkriva v priliki o delavcih v vinogradu. Na koncu so dobili enako plačilo ne glede na to, kdaj so prišli na delo (Mt 20,1-16). Ta logika v vsakdanjem življenju težko zdrži. Bi moral učitelj potem dati vsem enako oceno, bi na delovnem mestu ne smelo biti razlik med tistim, ki delajo več, in onimi, ki delajo manj, bi potemtakem starši ne smeli nagrajevati otrok glede na njegov trud? Kaj nas hoče Jezus naučiti?

V besedah sindikalnega zastopnika delavcev, ki so delali vseh dvanajst ur, nam Jezus prihaja naproti (Mt 20,11-12); pozna naš ugovor. Razume, da bi se tako rekoč svet podrl, če ne bi več upoštevali pravila, da je za več dela več plačila in za manj dela manj denarja. Jezus vseeno ne predlaga sistema, v katerem bi bili vsi plačani enako ne glede na opravljeno delo. Govori o logiki Božjega kraljestva, ki mora spreminjati naš svet. Gospodarstvo ima svojo logiko in načelno naj bi bilo pravično, kot si pač ljudje predstavljamo pravičnost. Ko bi učitelj ne upošteval znanja, ampak kar povprek vsem dal odlično ali vsem enke, bi morali proti njemu upravičeno sprožiti ustrezni postopek. Tudi krščanski starši.

Tudi sicer ta gospodar vinograda ravna nekam ne navadno. Kdo bi pri zdravi pameti šel najemat delavce za zadnjo uro pred koncem dnevnega šihata? In očitno je namenoma določil, naj se dnevni zaslužek izplačuje tako, da bodo tisti, ki so delali od jutra, nazadnje na vrsti. Ko bi ti bili prvi, bi vzeli vsak svoj denarij in šli domov. Tako pa so videli, koliko so dobili tovariši, ki so delali manj ur, tudi tisti, ki so prišli ob petih popoldne. Gospodar je torej sam poskrbel za »ogelj v strehi«. S kakšnim namenom je Jezus prikazal takšnega gospodarja svojim poslušalcem takrat in danes?

Hotel je opozoriti na »višjo pravičnost« (glej Mt 5,20). Gospodar pojasnjuje, da se drži pogodbe in da dela s svojim denarjem, kar hoče. A nadaljuje: »Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober?« (Mt 20,15). Ključna beseda je »dober«. V omenjeni

logiki plačila glede na opravljeno delo ni ne dobrote ne sočutja. Usmiljenje ne more biti postavka v knjigovodstvu. A Božja pravičnost se ne zadovolji s storilnostjo in uspešnostjo, saj Bog gleda na celotnega človeka in njegov položaj v skupnosti. Višja pravičnost pomeni odločanje tudi s srcem. Če je torej dninar s tedaj običajnim zaslužkom enega dne le za silo mogel prehraniti svojo družino, kako bo z družino preživel tisti, ki ga sploh ni nihče najel ali pa bi domov prinesel samo dvanajstino denarija? Logika Božjega kraljestva ni v nasprotju s pravičnostjo, je le višja pravičnost. Zato se je Jezus družil z grešniki in grešnicami, jim odpuščal grehe in jih vabil v krog svojih učencev. Farizeji in pismouki pa so natančno vedeli, da takšno vedenje ni primerno, po njihovem mnenju je bilo skregano z Božjo logiko; bili so zmotno prepričani, da sami vedo, kdo kaj velja pri Bogu in kdo ne, kakšna je Božja pravičnost. Na usmiljenje so pa pozabili.

Gospodar vinograda tega sindikalnega zastopnika ni preprosto zavrnil. V njegovih besedah je prej skrito povabilo tudi za nas: Ali ne bi tudi ti poskusil biti dober, kakor sem jaz? Potem bi se rešil iz ujetosti v neizprosno logiko, ki rojeva krivice in grozljive posledice. Jezus s to priliko govori o tem, kakšen je naš Bog. Predvsem pa Jezus uči z dejanji: usmiljen je, ko se srečuje s človeško bedo, omejenostjo in grešnostjo. Tisti, ki so v življenju zavozili, ki so nespretni in neiznajdljivi, ki se jim zlepa nič ne posreči, so podpovprečno bistri, stalno bolehn, invalidi, prek petdeset let stari in torej nezanimivi za delodajalce, vsi ti so zanimivi za Boga, smilijo se mu, rad jih ima, v njegovih očeh so vredni vsega človeškega dostojanstva. Povrhu smo pred Bogom vsi grešniki. »Če boš gledal, o Gospod, na krivdo, / Gospod, kdo bo mogel obstati?« (Ps 130,3). Jezus nas spodbuja, naj bo tudi naše oko dobro, naše srce usmiljeno, naj skušamo narediti odrinjenim in pozabljenim veselje, da bodo vedeli, da jih Bog ni pozabil. To je tisto, kar nas v tej priliki spominja na starejšega sina v priliki o usmiljenem očetu (Lk 15,11-32). Slednji ga skuša pridobiti, da bi sprejel njegovo logiko usmiljenja in se pridružil veselju ob vrnitvi mlajšega brata.

BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI

BIBLIČNA SKUPINA MURSKA SOBOTA

Prvo srečanje naše skupine s sestro Jožico Merlak je bilo ob koncu leta 2006. Pripravila nam je smernice srečanja, po katerih še sedaj prebiramo Sveto pismo. Od takrat smo imeli že kar nekaj duhovnih voditeljev, kar je na neki način naša srečanja tudi popestrilo. Vsem se iz srca zahvaljujemo za duhovno obogatitev naših srečanj. Skupina je na začetku številčno rastla, z leti pa se je ustalila manjša. Srečujemo se v veroučni učilnici dvakrat mesečno.

Naša želja je bila, da se nam Gospod na preprost in razumevajoč način razodene, da se mu še bolj približamo, ga še bolj spoznamo, sprejmemo v naša srca in dovolimo, da nas ljubi. Sveto pismo nam na najboljši možen način omogoča, da se z Besedo, Bogom pogovarjamo, o Njem razmišljamo in ga sprašujemo. V njegovih odgovorih se nam odkriva, nas spodbuja, nam pomaga razsvetliti naše skrite kotičke, poživilja naša srca in jih usmerja, da hodimo za Njim z vedno večjim zaupanjem.

Z leti se nismo zbližali samo z Gospodom, ampak tudi med seboj. Naše zaupanje se je v skupini gradilo in preneslo na medsebojne odnose. Pomagamo si tudi v osebnih stiskah, molimo drug za druge in se spodbujamo.

Srečanje vodi eden od članov. Poskrbi za porazdelitev branja Svetega pisma, nato zmolimo desetko rožnega venca k Svetemu Duhu z namenom, ki se lahko pove tudi na glas. Sledi še primerna pesem k Svetemu Duhu. Srečanje se začne z branjem Svetega pisma, voditelj lahko, preden se poglobimo v razmišljanje, pove spodbudne besede za uvod: »Gospod, želim se srečati s teboj, želim te slišati in sprejeti tvojo voljo«. V tišini se prepustimo Božji bližini, da se nas Gospod dotakne in nagovori.

Po daljšem razmišljanju si podelimo, kako nas je Božja beseda nagovorila. Tako postopoma razkrivamo Njegovo veličino in modrost, po kateri

nam omogoča razumeti skrivnost trpljenja in skušnjav, ki se pojavljajo vsak dan v našem življenju, posebno pa nam pomaga razumeti največjo zapoved vseh časov »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe« (Lk 10,27).

Sledi teološka razlaga, ki nam jo posreduje naš sedanji duhovni vodja g. župnik Goran Horvat, nato se vsi svojimi besedami zahvalimo za večer, ki nam je bil podarjen, in pesmijo, ki je vsebinsko povezana z Božjo besedo. Zadnji del srečanja pa je namenjen sproščenemu pogovoru ob pogostitvi, ki jo pripravi vodja srečanja.

Čeprav včasih pridemo na srečanje s problemi, težavami ali smo mogoče utrujeni, gremo domov zagotovo spremenjeni, veseli, z zaupanjem, da nismo sami in z zaupanjem v besede iz Svetega pisma: »Prosimo in vam bo dano! Išcite in boste našli! Trkajte in se vam bo odprlo!«

Gospod, naj nam vera v tvojo Besedo vedno znova vlije zaupanje in novih moči.

Irena

Odkar vem zase, me je Bog vodil do sebe. Nakazal mi je poti, ki so bile včasih daljše, včasih krajše, da sem ga začela spoznavati. Kot sedemletno deklico me je prek otroške prijateljice povabil k verouku, kamor sem zelo rada hodila in spoznavala odlomke Svetega pisma. Najprej sem si kupila Sveto pismo v slikah, nato Kratko Sveto pismo, ki sem ga kot srednješolka vsak dan redno prebirala. Ob tem sem sleherni trenutek čutila Božjo prisotnost. Toda nekaj mi je manjkalo! Želela sem to Božjo besedo začutiti, jo prenesti v življenje, z njo živeti, s seboj in drugimi. In tako sem se pri štiridesetih vpisala na Katehetsko pastoralno šolo in končala prva dva letnika. Želela sem nadaljevati biblično specializacijo, a je bilo kar nekaj let v Mariboru premalo slušateljev za 1. letnik. Začela sem hoditi na duhovne vaje v Kančevce pod vodstvom prof. dr. Maksimilijana Matjaža, ki mi je Božjo besedo približal tako močno, da sem

čutila, kot da Jezus hodi ob meni. Bila sem je žejna. 2006 je bila ustanovljena biblična skupina v Murski Soboti in odtlej sem v njej. Hvaležna sem Bogu za današnjega duhovnega voditelja, g. Gorana Horvata, saj Božjo besedo tke v naša življenja. Prek, kot rada rečem, angelov na moji poti, me Bog po njej rešuje iz stisk, trpljenja, kaže pot, po kateri naj hodim, da bo moja duša vredna Božjega miru, milosti in usmiljenja. Hvala, hvala!

Jasna

Kar pomnim, sem najprej slišala, da me ima Bog neizmerno rad, je stalno ob meni, me varuje in ve za vse ter da brez Njegove ljubezni ni nič nastalo. Potem so sledila čudovita pripovedovanja (staršev in starih staršev) o Jezusovem otroštvu, mladosti, pač primerna za takratno starost. Vse pa se je spremenilo ob prvem Svetem pismu s slikami, ki sva ga dobila z bratom kot darilo starih staršev, da sva ga lahko tudi sama kaj prebrala – bolj pa sva spraševala in poslušala razlago staršev ob večerih. Po izidu nove izdaje celotnega Svetega pisma v štirih knjigah leta 1959 sem kot srednješolka prebrala vso Sveto pismo s pripombami. Potem je sledil dolg premor z željo, da bi se vpisala v Katehetsko pastoralno šolo. Zaradi dela v izmenah je bila želja uresničljiva komaj po upokojitvi. To pa je istočasno tudi vrnitev k rednemu branju in meditaciji Božje besede. Dojemam, da Bog vodi in oblikuje moje življenje. Pri branju prihaja do resničnega srečanja med Božjim in človeškim duhom. Božje razodetje pa ni nikoli dokončno in Božja bližina širi prostor z neomejenimi obzorji v širino in globino in mi daje možnost za življenje brez konca. To je zame neizmerni dar in veselje, da je Božja beseda moj sopotnik v vseh življenjskih situacijah.

Moje osebno izkustvo se v biblični skupini, kjer skupaj beremo Sveto pismo, premišljujemo o njegovem sporočilu in molimo, prerašča v izkustvo občestva. To me pomirja, da lahko vse, kar se mi v življenju dogaja, s hvaležnostjo sprejemam kot dar in se zanj zahvaljujem. Vrata Božje bližine in resnične dobrote se mi na široko odprejo, ko sama odprem vrata vsem v biblični skupini. To pa je resnični privilegij naše spontane skupine, ki smelo zre kot majhno občestvo v tretje tisočletje. Hvala Bogu za milost, da se skupaj družimo ob prebiranju žive Božje besede in si jo med seboj podelimo.

Katarina

Vesela sem, da se v tej številki Božje besede danes lahko predstavi biblična skupina, v kateri delujem že od samega začetka. Letos jeseni bomo praznovali desetletnico našega delovanja. Skupina dobrih prijateljev, predvsem pa skupina ljudi, ki jim je Božja beseda spremenila življenje ali, bolje rečeno, *še spreminja življenje*.

Moje srečanje z Besedo spreminja moje življenje, ruši stare ovire in dela vse novo. Uči me ljubiti, ljubiti brezpogojno. Še posebej sem stik z Božjo besedo iskala v času težke bolezni. Predvsem v psalmih sem iskala bližino Boga in čakala na Njegov dotik.

Tako kot se na vsakem srečanju ob koncu zahvalimo Bogu, zdaj namenjam zahvalo vsakemu posamezniku v skupini. Za odkrito in pogumno pričevanje, za odprtost pred Bogom in prijatelji. Hvala vsem dosedanjim duhovnim voditeljem in zdajšnjemu g. Goranu za teološke razlage, pričevanja in odkrivanje Božje ljubezni.

Maristela

Biblična skupina Murska Sobota
Avtorica fotografije: Irena Grah

NEDELJA SVETEGA PISMA 2016

SREČANJA PO ŠKOFIJAH

**Ker je Bog tako
usmiljen (Rim 12,1)**

Rdeča nit letošnjih srečanj po škofijah na nedeljo Svetega pisma, ki jih je organiziralo Slovensko biblično gibanje, je sovpadala z vsebino leta Božje usmiljenja: »Ker je Bog tako usmiljen.« (Rim 12,1) Srečanja so bila najprej priložnost za poglobljeno razmišljanje o usmiljenju ob svetopisemskih besedah, pa tudi priložnost za osebna srečanja, izmenjavo izkušenj, srečevanj ob Božji besedi po skupinah in spodbuda za vztrajanje v prihodnje. Povezovanje članov bibličnih skupin, bralcev Božje besede in vseh, ki imajo radi Božjo besedo, je svojstven izziv, da bi Besedo, ki jo poslušamo in premišljujemo, tudi živeli. V vsakdanjem življenju to ni vedno enostavno, je pa veliko lažje, če se v tem podpiramo in pomagamo, zato so dobrodošla redna srečanja bibličnih skupin po župnijah kakor tudi njihovo povezovanje v veliko družino učencev Božje besede, za kar si še posebej prizadevamo v Slovenskem bibličnem gibanju.

**Po Božji besedi
smo v Božji bližini**

V Celju je p. Janez Poljanšek v predavanju izpostavil drže, ki jih moramo vaditi in se v njih utrditi, da nas Božja beseda pripelje v odnos, v občestvo z Bogom. Poudaril je, da se je treba Božji besedi odpreti, in priporočil, da jo najprej poslušamo, naredimo, kar smo slišali, potem šele okušamo moč Božje besede in jo razumevamo. Ko jo vzljubimo, postane za nas dragocena, beremo jo z naklonjenostjo in dobrohotnostjo do tistega, ki nam govori in postaja naša duhovna hrana. Iz spoštovanja do Jezusa, ki je dal življenje za nas, do njegove Besede, ki je dragocena, se ji poklonimo, v zavedanju, da nam bo spregovorila sama modrost.

Udeležencem, ki jih je bilo kar šestdeset, ostaja v spominu misel, da je morda še bolj kakor branje in premišljevanje Božje besede dragoceno imeti pri sebi v torbici, žepu ali na nočni omarici majhno Sveto pismo in se pri tem ves čas zavedati, da smo v Božji bližini. Duhovnik pri sveti maši poljubi

Udeleženci srečanja na nedeljo Svetega pisma v Celju, kjer je predaval p. Janez Poljanšek.

Avtor fotografije: Ivan Šelih

evangeljsko knjigo. Zakaj ne bi še mi doma, v svoji sobi, poljubili Svetega pisma?

Kdo lahko izmeri Božjo ljubezen?

V soboški škofiji je bilo srečanje v samostanu sester klaris v Turnišču, kjer je okrog šestdeset udeležencev z zanimanjem prisluhnilo opatinji s. M. Katarini Ambrož. V uvodnem delu je nanizala odlomke iz Svetega pisma, kjer Jezus izkazuje svoje usmiljenje do ubogih, nemočnih, odrinjenih, zavrženih, v nadaljevanju pa osvetlila pojem usmiljenja v Stari in Novi zavezi. Stara zaveza govori o zvestobi zaveze med Bogom in njegovim ljudstvom, Nova zaveza pa nam govori o Božjem usmiljenju, ki ga je Jezus izkazal svetu v imenu Očeta.

S. Katarina je navzoče večkrat spodbudila, da svoja srca odprejo Božjemu usmiljenju in postavila izzivalno vprašanje: »Kdo lahko izmeri Božjo ljubezen?« Jezus nikoli ne razočara in ne zavrne ponižnega srca, ljudje pa se premalokrat prepustimo Božji ljubezni. Predavanje je s. Katarina končala z mislijo papeža Frančiška, da je leto usmiljenja priložnost za Cerkev, da odkrije smisel in poslanstvo, ki ji ga je Gospod zaupal na veliko noč, da postane orodje Očetovega usmiljenja.

Odrešenje samó po usmiljenju

V mariborski nadškofiji je na Teološki fakulteti, enoti v Mariboru, upokojeni nadškof Marjan Turnšek ob metodi *Lectio Divina* razmišljal o geslu nedelje Svetega pisma: »Drobec Božje besede je celotna Božja beseda. Naslov nedelje Svetega pisma je sicer samo del vrstice, a vsebuje celotno Božjo besedo.« Zbrane prijatelje Božje besede je vodil od naslova, posamezne vrstice (Rim 12,1), do odlomka (Rim 12) in vse do temeljnega razumevanja pojma odpuščanja v Stari in Novi zavezi: »Odrešenje je samó po usmiljenju, tudi če sem pravičen. Bog je usmiljen in popolnoma svoboden, zanj ni pravičnih in krivičnih, so samo Božji otroci.« Po predavanju je sledila kontemplacija Božje besede v kapeli Teološke fakultete, nato še delo in podelitev izkušenj po skupinah.

V mariborski nadškofiji je bilo ob nedelji Svetega pisma že v soboto, 30. januarja, srečanje tudi na Ravnah na Koroškem, zbrane pa je s krajšim predavanjem nagovoril Boštjan Lenart. Ob hebrejskih in grških besedah je razlagal pojem bibličnega usmiljenja, ki obsega sočutje, ljubeznivost, potrpežljivost in zvestobo. Bog ljubi kot oče in mati. V treh manjših skupinah so potem ob izbranih odlomkih iz Stare in Nove zaveze razmišljali o usmiljenem Bogu, odkrivali podobo Boga in njegov odnos do človeka.

Sklanjanje Boga k človeku

V novomeški škofiji v Baragovem zavodu v Novem mestu je predaval Janez Žakelj.

Božje usmiljenje do nas prepoznamo v sklanjanju veličine k majhni stvari, Boga k človeku. Darovanje brez primere. Darovanje na križu. Odlomek Rim 12 spada med odlomke razločevanja, ki odgovarja na vprašanje »Kakšna je Božja volja glede nas?« in nam pomagajo razbrati, katere drže izhajajo iz notranjega vzgiba Svetega Duha in katere ne, usmerjajo pa nas duhovna in telesna dela usmiljenja.

V novomeški škofiji v Baragovem zavodu v Novem mestu je predaval Janez Žakelj. Avtorica fotografije: Helena Murgelj

Vsak kristjan se mora poglobiti sam vase in se prepoznati kot živa, sveta in Bogu všečna žrtev, to je smiselno bogoslužje, ki ga je predavatelj osvetlil s primeri: Adam in Eva (stvarjenje; 1 Mz 2,24), Abraham (vera; 1 Mz 22,2), Mojzes (zapovedi; 2 Mz 20,5), Jeremija (svoboda; Jer 1,7; 20,9), Marija (dekla; Lk 1,38), Jezus (odrešenje; Lk 23,46).

Usmiljenje za uravnoteženje

Na škofijski gimnaziji v Vipavi je več kot dvesto petdeset ljubiteljev Božje besede z navdušenjem prisluhnilo predavanju koprskega škofa Jurija Bizjaka.

Usmiljenje, pravičnost in ljubezen se dopolnjujejo kot vera, upanje in ljubezen. Kjer je vsaj malo ljubezni, sta tudi upanje in vera kakor tudi usmiljenje in pravičnost.

Pravičnost lahko živimo po »črki« ali po »duhu«. Za uravnoteženje je potrebno usmiljenje. Postavo lahko po črki izpolnjujemo, zgrešimo pa bistvo. V priliki o hišnem gospodarju in najetih delavcih (Mt 20) so vsi dobili en denarij, kot se je pogodil z njimi, tako tisti, ki so delali ves dan, kot tisti, ki so delali samo eno uro, najprej pa je izplačal tistim, ki so začeli zadnji. Škof Bizjak pa je ob razmišljanju o gospodarjevi pravičnosti izpostavil vprašanje: »Kdo si je bolj zaslužil: tisti, ki je že zjutraj vedel, da bo zvečer lahko dal družini jesti, ali oni, ki do večera ni vedel, ali bo imel kaj dati otrokom?«

Nihče ni izključen

V Antonovem domu na Viču v Ljubljani je s predavanjem in odgovori na vprašanja petinšestdesetih udeležencev navdušil z izrednim poznavanjem Svetega pisma akademik Jože Krašovec. »Ker je Bog usmiljen, se pričakuje, da smo usmiljeni tudi mi. Iz spoznanja Božjega usmiljenja pa sledi temeljno razumevanje Boga in našega odnosa do človeka.« Bog nikoli nikogar ne izključuje iz možnosti odrešenja, ker je radikalno odprt za vsakega človeka.

Vera je radikalna odločitev, da hočem živeti v Božjem duhu. Ta odločitev je za Boga razlog, da odpusti vsako krivdo človeku, ki se zaveda, da je šibko, nepopolno bitje, ki hoče živeti z Bogom in se ne prestando očiščevati, je odprt Božjemu usmiljenju.

»Bog je po definiciji milost, je ljubezen in je tudi usmiljen,« je predavanje zaključil prof. Krašovec. »S svojo bližino skuša človeku pomagati, da se mu približa, da ga lahko opraviči in tako doseže pravičnost pred Bogom po Božji milosti in usmiljenju.«

V Antonovem domu na Viču v Ljubljani je predaval akademik Jože Krašovec.

Avtorica fotografije: Tatjana Splichal

VSESLOVENSKO SREČANJE BIBLIČNEGA GIBANJA V SVETEM LETU BOŽJEGA USMILJENJA

V soboto, 16. aprila 2016, smo se zbrali v Škofijski gimnaziji Vipava, v prekrasni Vipavski dolini, na vseslovenskem srečanju Slovenskega bibličnega gibanja. Srečanja smo se udeležili člani bibličnih skupin, bralci Božje besede, udeleženci svetopisemskih duhovnih vaj, iskalci in ljubitelji Božje besede.

Zbrali smo se v dvorani gimnazije. Na začetku je škof Jurij Bizjak pristopil do vsakega izmed nas, spregovoril nekaj besed in s svojo blagostjo in dostopnostjo ustvaril prijetno vzdušje med nami vsemi. Nato se je začel uradni del srečanja.

Uvodnemu pozdravnemu nagovoru je sledila molitev, nato pa osrednji del našega srečanja, predavanje škofa Jurija Bizjaka z naslovom *Sveti šotor in njegova oprema* (2 Mz 25–27).

Kot odličen poznavalec Svetega pisma je škof Jurij Bizjak tudi strasten raziskovalec in obiskovalec Svete dežele. Zelo ga je vznemirjala misel, ali so še kje kakšni ostanki Svetega šotora, kakršen je bil naročen Mojzesu. Bog je namreč uporabil različna sredstva za predstavitev svojega načrta rešitve v Kristusu in Sveti šotor je eno izmed najpomembnejših. Sveti šotor je podoba in senca vsega odrešilnega dela, ki ga je načrtoval Najvišji arhitekt (Heb 8,5; 10,1).

In kdor išče, ta najde. Pred časom je na potovanju po Sveti deželi sredi puščave odkril prototip Svetega šotora v prvotni velikosti in opremi, kot je opisan v Svetem pismu. Tako nam je ob slikah predstavil glavne dele Svetega šotora.

Sveti šotor je bil sestavljen iz šestih različnih gradiv; kovine, tkanine, kože, lesa, olja in dišav ter dragih kamnov. Glavni deli so trije: dvorišče, sveto in presveto. *Dvorišče*, ki ga je omejevala ograja, je imelo obliko pravilnega četverokotnika velikosti 100 x 50 komolcev (komolec meri približno 50 cm). Vanj so smeli vstopiti samo Izraelci, ki so se očistili, da bi Bogu darovali daritev. Vhod je bil samo eden, kot je ena sama Pot pristopa k Bogu. Na dvorišču je stal bakren oltar, imenovan tudi oltar celostnih daritev, in umivalnik, ki spominja na potrebnost vsakdanjega očiščevanja vernika, da bi se vedno prikazal čist pred Bogom. *Sveto* in *presveto* je sestavljalo notranji del šotora. V sveto je smel vstopiti samo duhovnik, ki je bil izbran

za opravljanje daritve. V svetem, ki je narejeno iz petih stebrov, so bili nameščeni trije kosi svete opreme: miza z dvanajstimi hlebi, sedmerokraki svečnik in oltar dišav. *Presveto*, z zaveso oz. tančico ločeno od svetega, je kraj, na katerem je Bog na poseben način razodeval svojo navzočnost. Tu je bila popolna tema. Oprema v presvetem pa je obsegala samo en kos, in sicer Skrinjo zaveze. Skrinja je bila vidno znamenje nevidne Božje navzočnosti sredi njegovega ljudstva. Je iz zlata, v njej pa so predmeti s posebnim pomenom za izraelsko ljudstvo, ki se kot prisposodbe nanašajo na Kristusa: mana, cvetoča palica in table postave.

Po zavzetem in prijetnem predavanju smo se razdelili v manjše skupine in razmišljali o slišnem in videnem. Nato je škof Jurij Bizjak odgovarjal na naša vprašanja. Zaključil pa je z mislijo, da so še tako dobri človeški ukrepi omejeni in jih lahko popravimo, saj črka velja, toda razlaga je še pomembnejša od besedila.

Sledil je občni zbor SBG, na katerem so predstavnice posameznih škofij poročale o delu v preteklem letu. Seznanjeni smo bili tudi s finančnim poročilom in projekti, načrtovani v naslednjem letu.

Srečanje smo zaključili v Logu pri Vipavi. Poromali smo skozi Sveta vrata cerkve Marije Tolažnice žalostnih, kjer smo imeli sveto mašo. Tukaj smo vse, izrečeno in neizrečeno, izročili v Božje roke in njegovemu usmiljenju. V duhu svetega leta Božjega usmiljenja in bibličnega srečanja smo bili nagovorjeni, da bi znali črpati iz Božje besede za življenje in biti usmiljeni.

Avtorica fotografije:
Darja Kenik Gregorič

PRIPOROČAMO V BRANJE

Maksimilijan Matjaž,

Klic v novo življenje.

Prevod in komentar Pavlovega

Prvega pisma Korinčanom,

Ljubljana: Teološka fakulteta 2015

Monografija je sestavljena iz treh temeljnih delov. Avtor se v prvem delu vživi v izvorno zgodovinsko okolje in odgovarja na vprašanja časa in kraja nastanka, naslovljencev, odnosa med avtorjem in naslovljenci. Drugi in najobširnejši del knjige predstavlja nov prevod Pavlovega pisma, pospremljen s kritično eksegetsko analizo in interpretacijo. V tretjem, zadnjem delu knjige avtor spregovori o značilnostih Pavlove teologije in etike. Na koncu dela je zbrana obsežna bibliografija, razdeljena na vire, komentarje, monografije in članke ter dela o Pavlu in njegovi teologiji.

Za vsakega razlagalca je Pavlovo Prvo pismo ne-lahek izziv tako zaradi kompleksnosti zgradbe pisma, v katerega je najverjetneje integriranih več različnih pisem, kot zaradi nekaterih najbolj spornih Pavlovih izjav (npr. o vlogi in videzu ženske v bogoslužju, podrejenosti žene možu, vzdržnosti oz. celibatu ipd.). Avtor je svoje delo zastavil tako, da je uporabljal kritično eksegetsko analizo besedil kakor tudi poglobljeno duhovno biblično razlago, ki najde svoj odmev v »besedah življenja«, tj. v aktualizaciji besedil v temeljnih bivanjskih vprašanjih in konkretnih življenjskih situacijah – danes. Na koncu vsakega poglavja so različno obsežne razlage cerkvenih očetov. Za

njihov izbor in prevod je poskrbel dr. Miran Špe-lič OFM, ki na koncu knjige tudi strne patristični pregled eksegeze in teologije Prvega pisma Korinčanom od Origena do Avgušтина.

Znanstvena monografija predstavlja nepogrešljivo obogatitev slovenskega prostora tako po strokovno-biblični ravni, saj je to prvi slovenski komentar Prvega pisma Korinčanom, kot po duhovni plati s pristopom, ki ne ostaja ujet v strogo specializirano znanstveno analizo. Delo ponuja razumevanje Pavlovega Prvega pisma Korinčanom na sintetični ravni, hkrati pa ga z inkulturacijo in obračanjem na sodobnega človeka stalno prerašča in tako spodbuja k poglobljenemu vstopu v Besedo, v življenje. V tem smislu ga moremo razumeti kot *Klic v novo življenje*.

Samo Skralovnik

Whitney T. Kuniholm,

Bistvenih sto: potovanje v osrčje Svetega pisma (E100), Ljubljana:

Svetopisemska družba Slovenije 2014

»Skušal sem brati Sveto pismo, pa mi nikoli ni uspelo priti prav daleč.«

»Sveto pismo sem bral po koščkih, vendar ne vem, kako ti sestavljajo celoto.«

»Nikoli še nisem bral Svetega pisma, vendar me zanima, kaj je njegova glavna vsebina.«

»Rad imam Sveto pismo, vendar bi rad razumel, kako naj ga prenesem v svoje življenje danes.«

Če katera od navedenih trditev velja tudi za vas, potem je knjiga *Bistvenih sto* prava za vas. V njej boste našli sto skrbno izbranih značilnih svetopisemskih odlomkov, ki so zaradi lažjega razumevanja razdeljeni v dvajset vsebinskih sklopov, ki povzemajo celotno »veliko zgodbo« Svetega pisma. Knjiga nas v vsak odlomek uvede s pomočjo petih korakov: moli, preberi, premisli, uporabi in še enkrat moli.

»Res pomembno v tej knjigi je to, da nas pri vsakem svetopisemskem odlomku opozarja, kaj nam hoče po njem povedati Bog, prav meni in tebi, prav za ta dan, to uro. Da to niso le bolj ali manj zanimive zgodbe, pesmi in pridige iz sive davnine, ampak beseda za nas, ki se danes veselimo življenja in se spopadamo s težavami. Whitney T. Kuniholm zna to povedati duhovito in nam pokaže tudi smešne in tragične poteze oseb, ki nastopajo v svetem besedilu. Vprašanja pod naslovom »Uporabi« pri vsakem odlomku še posebej poudarjajo, da je vsebina aktualna, živa, vredna premisleka in upoštevanja. Posebno lepo se mi zdi, kako samoumevno pisec pred branje Svetega pisma in na konec premišljevanja postavlja molitev.«

Marijan Peklaj

Maria Carmela Palmisano,

Eksegeza Peteroknjižja:

»Ker je ljubil tvoje očete« (5 Mz 4, 37),

Ljubljana: Teološka fakulteta 2014

Knjiga *Eksegeza Peteroknjižja: »Ker je ljubil tvoje očete«* (5 Mz 4, 37) je eksegetska analiza izbranih odlomkov iz posameznih knjig Peteroknjižja in pri tem upošteva novejšje eksegetske raziskave ter

celovit pristop k študiju Svetega pisma. Knjiga, ki je prvotno namenjena študentom druge stopnje teologije, je lahko koristna tudi tistim, ki želijo poglobiti spoznavanje Svetega pisma, zlasti najosnovnejšega dela Stare zaveze, tj. Postave.

Knjiga je iz šestih poglavij. Prvo poglavje, ki je uvodne narave, predstavlja zgodovino eksegeze Peteroknjižja skozi čas in prikazuje bistvene elemente najbolj znanih sinhronih in diahronih metod. Drugo poglavje je posvečeno eksegezi izbranih odlomkov iz Prve Mojzesove knjige, zlasti iz prazgodovine in začetkov zgodovine Izraela oz. iz zgodovine očakov ter Jožefove zgodovine. Tretje poglavje vsebuje eksegetsko razlago izbranih odlomkov iz Druge Mojzesove knjige, še posebej Mojzesov poklic, osrednji odlomek prehoda čez Rdeče morje (2 Mz 14) ter izbrane odlomke iz sinajske perikope (2 Mz 19–24). Poglavje posveča posebno pozornost besedilom zakonodajne narave v 2 Mz, jih obravnava v primerjavi z besedili drugih zakonikov Peteroknjižja ter z izvensvetopisemskimi besedili in besedili starodavnih književnosti (iz Mezopotamije in rimskega prava) ter prikazuje značilnosti in osnove svetopisemskega prava. Četrto, peto in šesto poglavje obravnavajo izbrane odlomke iz 3 Mz, 4 Mz in 5 Mz, ki so ključnega pomena za celovit pristop k razodetju Boga v Stari in Novi zavezi.

Knjiga posveča tudi posebno pozornost literarni in zgodovinski postavki, ki sta zaznamovali nastanek in postopno oblikovanje Peteroknjižja in omogočata, da bralec skozi analizo temeljnih besedil judovskega in krščanskega verovanja zasluti bogastvo in globino Božje besede.

Maria Carmela Palmisano

Bodite moji posnemovalci, kakor sem jaz Kristusov.

[1 Kor 11,1]

**Vabljeni na jesensko biblično srečanje
v Dom duhovnosti v Kančevce
od 7. do 9. oktobra 2016.**

TEMA:

KLIC V NOVO ŽIVLJENJE

VODITELJ:

MAKSIMILIJAN MATJAŽ

Pavel v 1 Kor razkriva, kako živeti *ново življenje* v kulturi sveta in posvetnosti. *Novo življenje* se ne živi v ideji, ampak v *posnemanju Kristusa* s konkretnimi koraki in v prenavljanju mišljenja. Živeti evangelij ne pomeni sprejeti novih zapovedi in predpisov, temveč poenotenje svojega življenja ob Kristusovem zgledu – ob Izvoru in Cilju. Posnemanje Kristusa je poziv k pristnosti življenja – k življenju iz Navdiha. Čeprav Pavel začne svoje Pismo z *besedo o križu*, ga ne zaključi s križem, temveč z oznanilom vstajenja – *novega življenja*. Križ ni cilj človekovega življenja, temveč znamenje, navdih in moč *novega življenja*.

Zbrali se bomo kot občestvo (*koinōnia*) bratov in sester z Njim, ki nas je poklical. Vzeli si bomo čas za študij in molitev Pisma Korinčanom. Ob Božji besedi bomo zahrepeneli po *novem življenju* – po Gospodovem usmiljenju, ki človeka spreminja in osvobaja, da mu lahko izroča rane svojega življenja in se vrača k pravemu Izviru.

Program se začne v petek s sv. mašo ob 18. uri

in konča v nedeljo s kosilom ob 13. uri.

INFORMACIJE IN PRIJAVE: jana.podjavorsek@rkc.si, tel.: 031 527 989